

DOCUMENT DE GESTIÓ DE LA FINCA PÚBLICA SES FIGUEROLES

Data: 10/03/02

**GOVERN
DE LES ILLES BALEARS**

Conselleria de Medi Ambient

Equip redactor :

**Irene Moya Pais. Geògrafa
Isabel Mozo Fornari. Geògrafa**

Índex

DOCUMENT DE GESTIÓ DE LA FINCA PÚBLICA DE SES FIGUEROLLES

Introducció	1
1a part. Descripció i avaluació de la finca pública	2
1.1. Informació general	2
✓ Localització i delimitació de la finca	2
✓ Adquisició i estat legal	3
1.2. Característiques físiques	5
✓ Clima	5
✓ Geologia i geomorfologia	6
✓ Hidrologia	7
1.3. Característiques ecològiques i biològiques	9
1.3.1. La flora: espècies rellevants	10
1.3.2. La vegetació	10
1.3.3. La fauna: espècies rellevants	11
1.4. Característiques socioeconòmiques	13
1.4.1. Aprofitaments anteriors	13
✓ Agricultura i ramaderia	13
✓ Ús cinegètic	14
1.4.2. Aprofitaments i usos actuals	14
✓ Agricultura i ramaderia	14
✓ Forestal	14
✓ Ús cinegètic	14
✓ Recuperació del ferreret (<i>Alytes muletensis</i>)	15
✓ Altres usos de conservació biològica	18
✓ Ús públic	19
✓ Interpretació	21
✓ Investigació	22
✓ Altres	22
1.5. Patrimoni cultural	22
1.6. Elements paisatgístics i estètics	23
1.7. Infraestructures	24
✓ Accessos i xarxa viària interna	24
✓ Edificacions	25
✓ Tancaments	26
✓ Hidràulica	27
✓ Senyalització	27
✓ Inversions i actuacions a la finca	28
2a part. Objectius	30
2.1. Objectius generals	30
2.2. Objectius operacionals	30
3a part. Zonificació	32
3.1. Criteris de zonificació	32
3.2. Definició d'unitats	32
4a part. Programes	34
5a part. Actuacions i projectes	36
6a part. Organització i personal	38

6.1. Personal	38
<u>7a part. Anàlisi del compliment dels objectius</u>	40
7.1. Avaluació dels projectes	40
<u>8a part. Bibliografia</u>	41
<u>ANNEX I: FLORA ENDÈMICA PRESENT A SES FIGUEROLES</u>	45
<u>ANNEX IIa: ESPÈCIES DE SES FIGUEROLES INCLOSES EN EL CATÀLEG BALEAR D'ESPÈCIES VEGETALS AMENAÇADES (Decret 24/1992)</u>	46
<u>ANNEX III. FAUNA ENDÈMICA PRESENT A SES FIGUEROLES</u>	46
<u>ANNEX IV. FAUNA DE SES FIGUEROLES INCLOSA AL CATÀLEG NACIONAL D'ESPÈCIES AMENAÇADES (REIAL DECRET 439/90)</u>	46
<u>ANNEX V. ESPÈCIES CINEGÈTIQUES DE SES FIGUEROLES</u>	46
<u>ANNEX VI: PUNTS D'INTERÈS CIENTÍFIC</u>	47
<u>ANNEX VII: FITXES DE PATRIMONI</u>	49
<u>ANNEX VIII: FITXES DE PROJECTES</u>	¡Error! Marcador
<u>ANNEX IX: FOTOGRAFIC</u>	71
<u>ANNEX X: CARTOGRÀFIC</u>	72

Introducció

S'assumeix com a objectiu general de gestió de totes les propietats públiques de les que n'és responsable la Conselleria de Medi Ambient el següent: **conservar, i restaurar sempre que sigui possible, els valors naturals i culturals, inclosos els de caràcter patrimonial, etnològic i agrari, de les propietats públiques, i posar-los a l'abast dels ciutadans sempre que això sigui compatible amb aquesta conservació.**

El present document és una eina per a la gestió de la finca pública de Ses Figueroles, de propietat i administrada per la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Aquest document tècnic s'ha elaborat amb una finalitat explícita de conservació i adequada gestió dirigides a tots els aspectes de la biodiversitat i de l'ús públic de la finca.

A la memòria d'afecció definitiva de Ses Figueroles, aprovada per Consell de Govern de la Comunitat Autònoma l'any 1998, s'adquiria Ses Figueroles amb un objectiu de caràcter bàsicament conservacionista, i la seva dedicació exclusiva a la conservació de la naturalesa i en concret, a la protecció del ferreret (*Alytes muletensis*). Els usos reservats a aquesta finca eren originalment de preservació i defensa de la diversitat biològica, on tant sols s'hi portarien a terme les activitats de manteniment o millora dels seu patrimoni natural. En aquest cas les activitats educatives o interpretatives només es permetrien en el cas que fossin compatibles amb les actuacions dirigides a la conservació de l'hàbitat de l'amfibi endèmic.

Un document com el que aquí es presenta està elaborat des d'una visió integral del territori i de tots els fenòmens que l'afecten, l'alteren i que es poden millorar. Així doncs, a partir d'una memòria descriptiva de l'estat actual de la finca pública, s'hi han pogut detectar les mancances existents, que s'intentaran corregir amb tota una sèrie de projectes i actuacions, sempre d'acord amb uns objectius concrets. El document queda obert a noves modificacions que es fonamentaran en el seguiment i en l'avaluació de la validesa d'aquest.

Per tant, amb l'eina ja a les mans, el que vendrà a continuació serà el treball pròpiament dit, la possibilitat de coordinar tots els àmbits i totes les persones implicats per aconseguir aquestes millores. Cal no perdre de vista que les finques públiques volen ser una referència de gestió i ús a la Serra de Tramuntana

1a part. Descripció i avaluació de la finca pública

1.1. Informació general

✓ Localització i delimitació de la finca

Ses Figueroles es localitza a l'extrem nord oriental del municipi de Selva, amb una petita porció de terreny dins Escorca, al sector nord de la serra de Tramuntana. Aquest espai, considerat uns dels més grans i valuosos de les Balears, avui dia es troba en ple debat en relació amb la possibilitat de declarar-lo parc natural.

La finca pública rep la designació cadastral de polígon 15 de Selva, parcel·la 27. Limita, al nord, amb les finques públiques de Son Amer, Menut i Binifaldó, el predi d'Alcanella i el municipi d'Escorca; a l'est, novament amb Alcanella, amb Alcanelleta i el municipi de Campanet; al sud, amb Es Castell i Sa Coma, i a l'oest, pel torrent des guix, amb la Comuna de Caimari i la finca privada del Guix. La localització i els límits actuals es reflecteixen en el mapa 1 de l'annex X.

Pel que fa a la delimitació, no hi ha constància d'aprovació de l'atermenament i amollonament de la finca pública de Ses Figueroles. Aquest Document proposa dur a terme les actuacions administratives necessàries per a fixar la superfície i límits de la finca i posteriorment, actualitzar la cartografia específica i temàtica de la finca en funció de la delimitació definitiva, mitjançant l'atermenament de la finca (vegeu F10 El mapa de límits, num.2 mostra les diferents versions de delimitació de la finca, que difereixen respecte a la zona de contacte amb la finca privada del Guix i que representen una variació considerable de l'extensió total de la finca pública.

La informació cadastral que fa referència a les propietats limítrofes, públiques o de titularitat privada, es resumeix en el quadre següent. Però manquen les dades referents al codi de paratge i les dades personals del propietari, ja que no ha estat possible consultar la base de dades d'Hisenda per causes tècniques. Es compren que en revisions futures la Conselleria de Medi Ambient estirà en posició de completar els buits d'informació que ara es presenten a la següent taula

MUNICIPI: ESCORCA		
Finca	Polígon	Parcel·la
--	001	00002
Binifaldó	001	00003
---	001	00006
---	001	00036
Alcanella	001	00037
Alcanelleta	001	00038

MUNICIPI: CAMPANET		
Finca	Polígon	Parcel·la
--	0010	00047

MUNICIPI: SELVA		
Finca	Polígon	Parcel·la
Es Castell	0015	00016
Sa Coma	0015	00066
--	0013	00123
Comuna Caimari	0013	00088
Es Guix	0015	00045
Es Castell	0015	00016

Taula 1.

La superfície total de la finca, segons la delimitació adoptada, és de 272,58 hectàrees.

CARACTERÍSTIQUES		SES FIGUEROLLES
EXTENSIÓ segons documentació		272,58 ha
EXTENSIÓ en funció de la cartografia segons límits utilitzats actualment		306,24 ha
EXTENSIÓ en funció de la cartografia segons límits proposats pel personal de la Guarderia Forestal		285,76 ha
EXTENSIÓ en funció de la cartografia segons límits proposats per antics arrendataris		310,18 ha
ALTURA MÀXIMA		751,81 m
ALTURA MÍNIMA		198 m
COORDENADES UTM.	N 492152 / 4408096	
	E 493754 / 4407257	
	S 492158 / 4405756	
	W 491364 / 4407017	
PERÍMETRE TERRESTRE en funció de la cartografia segons límits utilitzats actualment		8195,7 m
PERÍMETRE TERRESTRE en funció de la cartografia segons límits proposats pel personal de la Guarderia Forestal		7671,9 m
PERÍMETRE TERRESTRE en funció de la cartografia segons límits proposats per antics arrendataris		8840,8 m

Taula 2.

✓ Adquisició i estat legal

Ses Figueroles fou adquirida per la Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears el dia 25 d'abril de 1997. La motivació d'aquesta adquisició es remunta a uns anys abans, quan en data de 31 de desembre de 1993 la Conselleria d'Agricultura i Pesca va subscriure amb la Comissió Europea el contracte LIFE Nat B4/3200/93/768 per a l'aplicació del Pla de Recuperació del ferreret (*Alytes muletensis*). Aquest contracte preveia l'adquisició de terrenys per dedicar-los a la conservació d'aquesta espècie i dels ecosistemes dels quals en forma part.

Si bé molt abans, a les darreries de l'any 1992, la Conselleria de Medi Ambient ja havia elaborat un projecte d'adquisició d'una propietat, la finca privada anomenada Alcanella, per a la seva declaració d'utilitat pública i destinació a reserva natural, la qual estava a la venta per 60 milions de pessetes. Aquest informe constava d'una justificació l'adquisició, emparant-se en la idoneïtat de la propietat per a la creació d'una reserva natural per a la protecció del ferreret, amfibi endèmic de Mallorca present a la finca d'Alcanella i objecte d'un Pla de Recuperació i que segons la Directiva d'Hàbitats necessita de la declaració de zones especials per a la seva conservació. Tot i semblar la

millor de les localitats, la compra d'Alcanella no es va arribar a concretar, i en l'actualitat compta amb un nou propietari i ja no està a la venda.

A finals de 1996 es convoca un concurs públic per a l'adquisició d'una finca destinada a reserva natural del ferreret i finalment, i el 1997 la Conselleria de Medi Ambient del govern autonòmic adquireix la propietat de Ses Figueroles amb càrrec al finançament del projecte. El preu per hectàrea es va oferir en 270.000 pessetes. En un resumit estudi previ a la compra definitiva de Ses Figueroles, es puntuaren les característiques que definien la biodiversitat de la finca i que justificaven la seva adquisició, element clau de justificació respecte a la Comissió Europea, obtenint la finca una puntuació de 86.6 sobre 100 punts al barem plantejat per a la seva adquisició.

Per tal d'assegurar l'estricta compliment de les condicions del contracte CAIB/CE abans esmentat, i per considerar que la conservació de Ses Figueroles era el més favorable als interessos públics, s'acorda per Consell de Govern de 19 de setembre de 1998 l'afecció definitiva de Ses Figueroles a fins de conservació de la natura i la seva inscripció al Registre de la Propietat.

La finca no s'arribà a declarar Reserva, tot i les exigències estrictes de la normativa comunitària respecte a la compra de terres, que estableix la plena seguretat de que aquestes inversions tendran com a única finalitat la conservació de la natura. Altres estudis posteriors a l'adquisició de la finca, com l'elaboració d'un esborrany de PORN del Massís del Puig Tomir i Vall de Ses Figueroles, reafirmen l'interès que es declari la finca baix la protecció de la figura administrativa de Reserva natural, contemplada a la llei de 4/89 de Conservació dels espais naturals i de la Flora i Fauna silvestre.

La finca actualment està adscrita a la Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears, a la que correspon la seva gestió i administració. Es troba inscrita al Registre de la Propietat d'Inca 2, Secció Selva, Tom 3623, Llibre 191, Full 103, Finca núm.1318, Inscripció 8ª.

Quant a les servituds, apareixen a la fitxa jurídica del Registre de la Propietat:

- favor de la finca pública, que es beneficia del dret de pas sobre la finca registral nº58, tom 330, llibre 2. No s'ha pogut constatar si es tracta de la d'Es Castell, a través de la qual Ses Figueroles té pas de del nucli de Binibona.
- càrrega del la finca, en benefici del predi d'Es Castell, a favor de Pedro Regalado i els seus successors, per segar el "càrritx de caballeria".

El 24 d'abril de 2001, Ses Figueroles va ser declarada Refugi de Caça, resolució publicada al BOIB Núm.49 de 24/04/2001.

La finca pública, forma part de la proposta de Lloc d'Interès Comunitari (LIC) sota l'epígraf "Cimals de la Serra", per formar part de la Xarxa Europea Natura 2000 i en funció de la Directiva d'hàbitats 92/43/CEE. En aquest sentit és declarada també Zona Especial de Protecció de les Aus (ZEPA), per Acord del Consell de Govern.

Fiscalment, i d'acord amb el que estableix l'article 3 de la vigent Llei de la forest, de 8 de juny de 1957, i l'article 19 del posterior Reglament que la desplega (Decret 485/1962, de 22 de febrer), la finca pública de Ses Figueroles està exempta de contribucions i impostos de l'Estat i de les entitats locals.

El projecte F09 proposa dur a terme les actuacions administratives necessàries per a la declaració de Ses Figueroles com a Mont d'Utilitat Pública, amb la finalitat d'assegurar la tutela i defensa jurídica de la finca pública

1.2. Característiques físiques

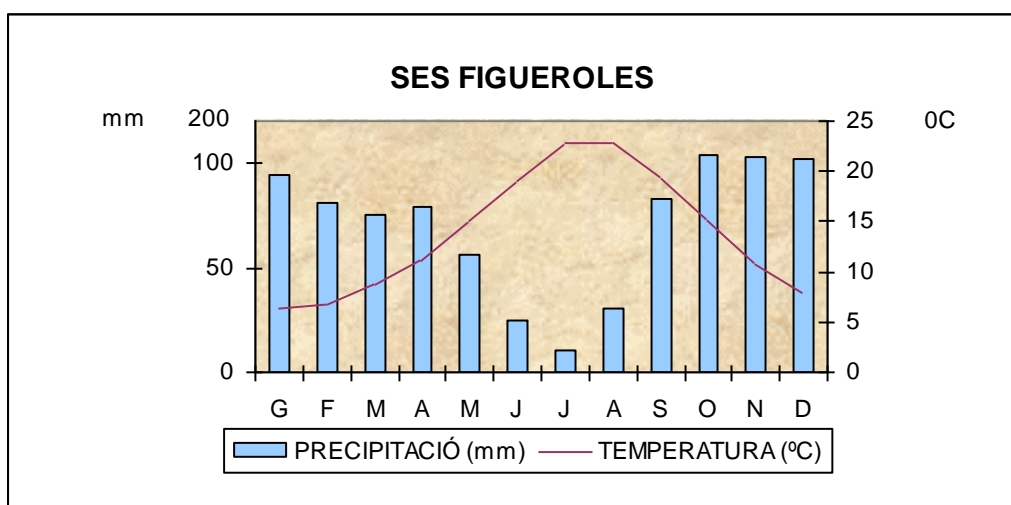
✓ Clima

Ses Figueroles es troba dins un àmbit general de clima mediterrani temperat, caracteritzat per hiverns suaus i estius càlids i secs, però amb trets diferenciadors marcats per la seva topografia. Situada dins la vall del mateix nom, i tocant amb la vall de Lluc i remuntant el vessant oriental del Puig Tomir, a les finques s'hi considera un microclima diferenciat, determinat per la relativa altitud i configuració de la vall, que propiciarien l'embassament de bosses d'aire fred, i per la seva situació a solana d'un dels principals cims de la Serra.

No es disposen de dades meteorològiques de la finca, pel que aquest apartat es desenvolupa a partir de sèries de dades d'observatoris propers (Lluc, Albarca i Caimari)

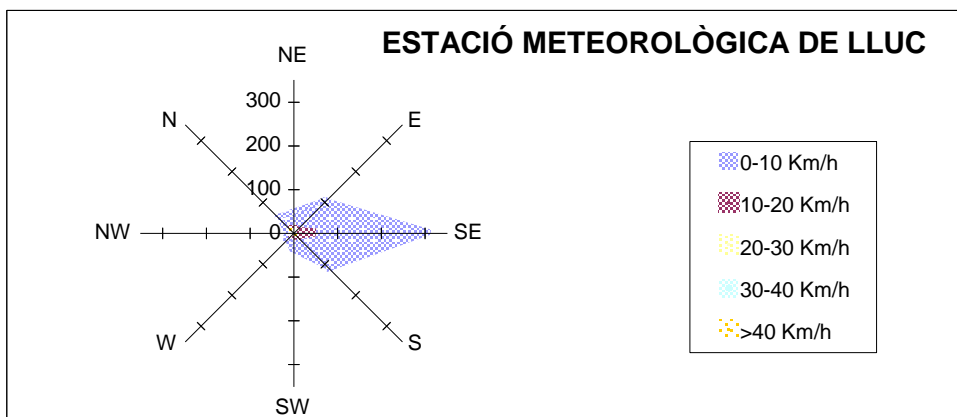
Pel que fa a les precipitacions, presenta uns valors màxims a la tardor, a partir del setembre, quan ja se superen els 100 l/m², però sobretot els mesos d'octubre i novembre, quan la circulació de fronts de baixes pressions topen amb el complex orogràfic de la serra. S'estima en 2 dies/any (durant l'hivern) en què la precipitació és en forma de neu. La resta de l'any, les precipitacions es mantenen gairebé estables entorn dels 70 mm mensuals, llevat d'una punta màxima el mes de gener i la caiguda dels mesos de juny i juliol, en què es registren menys de 25 mm la majoria dels anys. La precipitació mitjana anual es calcula en 943 mm.

Les temperatures mitjanes anuals són elevades, a causa de la forta insolació sobre un territori poc poblat de vegetació arbòria. La mitjana anual se situa entorn dels 19,4°C, sempre tenint en compte que la finca està conformada en gran part per una vall tancada, d'orientació N-S i de dimensions reduïdes, aïllada en bona part dels vents principals que afecten a la resta de la Serra. Els mínims se centren en els mesos de gener i febrer amb una temperatura mitjana de 7°C, però hi ha uns mínims absoluts que poden arribar als -3°C. S'hi calculen uns 8 dies de gelada a l'any. La mitjana màxima la trobam els mesos de juliol i agost, essent de 22,5°C.

Gràfic 1. Font: elaborat a partir de les dades de l'INM - Centre Meteorològic Territorial a les Illes Balears. Sèries Lluc (1968-2001)-Aubarca (1981-2000)-Caimari (1959-2001) per a les precipitacions; i Lluc (1981-2000) per a les temperatures.

En quant al règim de vents podem observar al gràfic nº2 que la velocitat i direcció dels mateixos a l'estació més propera a Sa Mola de Son Massip, son de component SE i no solen superar els 20Km/h. Tot i la falta de dades sobre la finca, podem afirmar que a les parts més elevades o de sobrevent la velocitat del vent pot arribar a ser major.

Gràfic 2. Direcció i velocitat anuals del vent a l'estació meteorològica de Lluç. Font: l'INM - Centre Meteorològic Territorial a les Illes Balears. Sèrie Lluç (1993-2000)

✓ Geologia i geomorfologia

El relleu és bastant irregular i combina costers pronunciats amb un fons de vall relativament plana. L'oscil·lació altitudinal va des de 198 m de l'encaixonat del torrent des Guix fins als 752 m del Puig de Ses Covasses.

Segons el mapa de l'Institut Tecnològic Geominer d'Espanya, geològicament a la finca es distingeixen dues unitats tectòniques: Teix-Tomir i Unitat d'Alfàbia-Es Barraca. Són materials del Juràssic en gairebé tota la seva extensió, llevat de la zona central on afloren materials del triàsic (Rethiense i Keuper) en forma de trinxa.

De sud a nord les fàcies es presenten de la següent forma: al vessant sud de la carena que corona el Puig des Castellot (692 m) i la Serra des pas d'en Bisquera (sud-est de la finca), són fàcies diferenciades del Juràssic (Lias), representades per calcaries i dolomies tablejades i bretxes a la base de l'estrat, corresponents a la Unitat Tectònica d'Alfàbia-Es Barraca. A la zona central de la finca hi afloren dos fusos direcció est-oest, corresponents al Triàsic, Rethiense (dolomies tablejades, margues i argiles, bretxes i carniolès) i Keuper (lutites arenisques, guixos i roques volcàniques), aquesta darrera imbricada a la vall del Comellar de Ses Figueroles i que continua per la vall del Torrent d'Alcanella. Aquesta seqüència de materials (Lias a sostre, Rethiense intermig i Keuper a la base) són molt habitual trobar-los en aquesta àrea i són conseqüència dels encavalcaments tectònics del Miocè mitjà.

El material de la meitat nord de la finca ja pertany a la Unitat Tectònica Teix-Tomir. Aquesta unitat estructural ve encavalcada per l'anterior per una línia que travessa tota la possessió i que ve a coincidir aproximadament amb el tàlveg que conforma el comellar de ses Figueroles i el torrent d'Alcanella. Aquesta zona nord (un nou massís que va del Puig de ses Covasses a Sa Tossa Grossa) està representada en la seva majoria per roques juràssiques (Lias). La potència d'aquesta unitat cartogràfica del Lias varia entre 600 i 650 m (l'anterior variava en els 300-350 m) i es tracta bàsicament de bretxes calcàries que es caracteritzen per una forta tectònica que es manifesta en encavalcaments principals i secundaris, i que fan molt difícil l'aixecament de sèries estratigràfiques.

A nivell geomorfològic hi destaquen els espadats i les formacions càrstiques, els penya-segats interiors, que poden superar els 100 metres de desnivell, com el cingle de la Carena de Monnàber o del Puig des Castellot, o els barrancs que constitueixen el torrent del Guix, molt encaixat en certs indrets segons els materials que travessa, com al Clot d'en Gamundí, i el torrent d'Alcanella o dels Picarols, on s'assoleixen els 125 m de desnivell.

Formen la resta del territori, bàsicament, uns costers de força pendent dominats per la dinàmica càrstica de vessant, que constitueixen sistemes de rossegueres que podem trobar al peu d'aquests penya-segats, sobre tot als vessants dels Puig des Castellot i de la Talaia de n'Oliver, i uns rasclers extensos, als cims de les serralades. És aquest un exemple de carst d'altura de la muntanya mallorquina, on els fenòmens càrstics de desenvolupament vertical, com alguns avencs i coves, hi són presents (vegeu taula 3)

La plana d'inundació del torrent d'Alcanella i del Comellar de Ses Figueroles, conforma els sementers del fons de la vall de Ses Figueroles, uns llocs reblits de sediments, on el sòl s'hi ha desenvolupat a bastament per permetre-hi un aprofitament agrícola.

AVENCs i COVES LOCALITZATS A LA FINCA PÚBLICA DE SES FIGUEROLAS				
AVENC	COORDENADES UTM	ALTITUD (m)	Profunditat (m)	Classificació
Avenc des Perduts	492240/4407630	650	<15	Lloc natural d'interès general
COVA	COORDENADES UTM	ALTITUD (m)	Recorregut (m) / Profunditat (m)	Classificació
Cova des Coloms	493190/4406500	350	<15	Lloc natural d'interès general

Taula 3: Elaborada a partir d'ENDINS, N°7 (1980): pàg. 3-16 i ENDINS, N°21 (1997)

✓ Hidrologia

La finca pública de Ses Figueroles s'ubica dins de la denominada Unitat Hidrogeològica Puig Roig (18.03). La unitat limita al nord amb la mar, essent la resta dels límits impermeables per la presència de materials triàsics (margues i guixos del Keuper).

L'anàlisi hidrogeològic d'aquesta unitat es defineix per una formació aquífera constituïda per calcàries i dolomies liàsiques, amb 300 m de potència mitjana, que donen lloc a un aquífer de caràcter lliure, aïllat pel Triàsic i Miocè impermeable.

No existeixen dades piezomètriques d'aquesta unitat, pel que no es coneix l'esquema del flux subterrani. Les entrades al sistema es produeixen per infiltració de la pluja, sense que aquesta s'hagi pogut quantificar. Els principals caràcters hidrogeològics són desconeguts en aquesta unitat.

En relació a l'anàlisi piezomètric i la seva evolució, no existeixen xarxes del control de l'Institut Geològic i Miner d'Espanya (IGME) ni de la Junta d'Aigües de Balears a aquesta unitat.

La hidrologia superficial ve determinada per la configuració de la vall de Ses Figueroles. Els torrents recorren la finca pública de nord a sud. El principal és el Torrent dels Picarols (1,6 km dins la finca) que neix al vessant sud del Puig Tomir i passa per la possessió d'Alcanella, travessant la finca pública per la seva part més oriental, entre la Serra des Pas d'en Bisquerra, Puig de ses Covasses i Puig des Castellot. El límit sud-

oest ve conformat pel Torrent de Comafreda o del Guix, amb naixement al Puig de Galileu. Tots dos ramals són afluents del torrent de San Miquel, T-11-01-73 (d'una longitud total de 17,01 km), de la conca del mateix nom (superfície de 165,12 km²).

Al Mapa d'hidrologia (núm. 3, annex X) apareix la ubicació dels torrents, de les fonts i els avencs catalogats (veure també taula 3). Al següent quadre es fa referència al tipus i aprofitament d'aquestes fonts:

Fonts

L'aigua brolla a diferents punts dins la finca, coincidint en general amb les discontinuïtats litològiques. Es coneixen dues fonts dins la finca pública, situades al Comellar de Ses Figueroles, que recull les aigües pluvials del Coll de Sa Rota (595 m), i dels vessants interiors del Puig de Ses Covasses i el Puig des Castellot. Les aigües d'ambdues surgències estan canalitzades cap a l'aljub de la casa de Ses Figueroles mitjançant un sistema de tub de material plàstic negre que queda a la vista o suspens per sobre les branques dels arbres al llarg de gran part del seu recorregut pel Comellar (uns 620 metres aproximadament)

La font de Sa Rota (fotografia 043), es localitza a la part alta de l'àrea marjada, l'antiga rota de cultius, i molt a prop de la casa de la Rota d'Alt, al bell mig de del comellar de Ses Figueroles. Presenta un cabal permanent i ha estat condicionada amb la construcció d'un safareig, on s'emmagatzema l'aigua per a la reproducció en captivitat de ferrerets (fotografia 018). Existeix també un altre ullal al cantó d'una marjada inferior, cobert de vegetació i que brolla directament de les pedres del mur. L'aigua que brolla d'ambdues surgències és avui en dia poca, degut principalment a l'estat d'abandó en que es troben, havent-se obstruït la sortida d'aigua pel llot i restes de vegetació.

La font de Sa Mata, de cabal continu, presenta un petit pou a uns 20 metres de distància i a uns 100 metres de les cases al mateix camí del Comellar, que adopta la forma de cocó envoltat de pedres, amb un petit brocal de planta circular, sense brollador ni mina, semblant a un ullal que brolla de terra, que s'han adaptat per abeurar el bestiar (fotografies 021, 022, 023). La font és difícil de trobar per estar totalment coberta de vegetació. Es tracta d'una petita mina gratada al coster de la muntanya, l'entrada de la qual és a un mur de pedra pel qual es pot descendir fins l'aigua.

Al pati de les cases de Ses Figueroles hi ha un pou d'aigua potable, d'uns 8 metres de profunditat i amb dos metres aproximadament de nivell d'aigua.

S'ha d'assegurar la preservació d'aquestes surgències i dels elements que les formen (piques, canals, etc.), establint un radi de protecció entorn a elles i no permetent cap actuació que no estigui encaminada a la conservació (veure projecte SF05). La finalitat darrera és restablir aquests elements del patrimoni cultural seguint criteris tradicionals de construcció per a alhora conservar i promoure la colonització d'aquest espai per les espècies en situació demogràfica desfavorable, en aquest cas, el ferreret (*Alytes muletensis*).

NOM	CANALITZACIÓ	Tª (°C) / Alçada (m)	Tipus d'aigua/ Conductivitat (µS/cm)	TIPUS	Amenaces actuals i potencials
Font de sa Mata	L'aigua surt a una pica per que decanti	10 / 360	Sulfatada / 1.886	Desconegut	Colmatació, canvis d'estructura, embrutament, abandó i manca d'aigua
Font de sa Rota	L'aigua surt a una pica que mitjançant una canaleta desemboca a un safareig	13 / 560	Sulfatada / 2.140	Desconegut	Colmatació, canvis d'estructura i embrutament

Taula 4: Estudi de les fonts a propietats públiques de la Serra de Tramuntana de Mallorca, Llobera O'Brien, M. 1999. Govern e les Illes Balears, Conselleria de Medi Ambient..

1.3. Característiques ecològiques i biològiques

No s'ha elaborat encara cap catàleg de biodiversitat ni cartografia temàtica al respecte, degut bàsicament, a la relativament recent compra per part del Govern de les Illes Balears de la finca pública de Ses Figueroles. Des d'aquest Document es reclama la necessitat d'inventariar i catalogar la biodiversitat vegetal per a una millor gestió de la finca.

Els següents apartats es fonamenten, a més de la bibliografia de referència cartografia i fotografia aèria, en les observacions d'espècies i comunitats realitzades durant les diferents sortides de camp prèvies a l'elaboració d'aquest Document. Així, la cartografia temàtica que apareix als annexes d'aquest Document ha estat elaborada, amb el màxim de precisió possible, en funció d'aquesta informació, i és per tant, purament indicativa.

1.3.1. La flora: espècies rellevants

Plantes superiors

D'entre les espècies observades, en destaquen endèmiques de les Gimnèsies i Balears, relativament comuns a la Serra de Tramuntana, com ara *Hypericum balearicum*, *Rhamnus ludovici-salvatoris*, *Crocus cambessedesii* i *Phlomis italica*.

És significativa la presència de boix (*Buxus balearica*), espècie actualment en declivi i que viu a zones marginals i moltes vegades sobre terrenys extraordinàriament rocosos.

S'ha d'esmentar també, la majestuositat d'algunes alzines a la Vall de Ses Figueroles, especialment al vessant oposat de les cases, al camí des de Ses Figueroles a Alcanella. De fet, a la finca es troben una sèrie d'arbres, que per la seva grandària es podrien considerar arbres singulars, com el lledoner davant les cases i el Pi de Sa Mata (fotografies 071-074).

1.3.2. La vegetació

Vegetació actual

La vegetació actual de la zona està marcada per la presència important de carritxars (*Smilaco balearicae-Ampelodesmetum mauritanicae*) (fotografies 081-085) a gran part dels vessants del puig del Castellet i la Talaia de n'Oliver. En algunes zones l'estrat arbori de pins (*Pinus halepensis*) resulta important. També, en algunes zones el càrritx ocupa la part inferior de petites clapes d'alzina i pinar, com per exemple a la zona superior del camí a Alcanella, quedant únicament càrritx a la part el coll d'Aucanella.

L'alzinar (*Cyclamini balearici-Quercetum ilicis*), comunitat important a la Serra de Tramuntana, està únicament representada al fons de la vall, delimitats per tancats de paret seca (fotografia 069). S'ha de dir que es tracta d'un alzinar madur, amb sotabosc escàs, molt possiblement degut a pastures excessives de porcs, abans, i cabres en l'actualitat. Es detecten també clapes d'alzinar amb esquetjar al vessant sud del Puig Ferrer.

L'abandó recent de les activitats agrícoles a la vall, fa que la vegetació també estigui marcada per la presència d'antics camps de conreus que estan essent recolonitzats per la vegetació silvestre (fotografia 070). Per exemple, cal esmentar la recolonització dels matollars de substitució de *Cistus monspeliensis* de les marjades que estan just davant les cases, mentre que a les parts superiors del Comellar de Ses Figueroles hi trobam una brolla de *Loto tetraphylli-Ericetum multiflorae*, amb un estrat arbori de *Pinus halepensis*.

També es poden observar restes d'*Oleo-Ceratonion* sovint mesclat amb carritxar a les zones del Torrent des Picarols i una petita formació de jonqueres a la zona de Sa Rota, aprofitant una surgència d'aigua en una zona propera (fotografia 080).

A la zona de Ses Penyetes i Els Aladerns i als vessants sud i orientals de Sa Tossa Grossa, se pot trobar una brolla d'aladern i boix (*Phillyreo latifoliae-Buxetum balearicae*) molt poc espès, degut a l'abundància de sòl rocallós (fotografies 007 i 068).

Per finalitzar s'ha d'esmentar la vegetació rupícola present als abundants penyals de la finca.

Com a nota curiosa s'ha de dir que les darreres importants nevades del mes de febrer a la part Nord de la Serra de Tramuntana han produït nombrosos desperfectes sobre la vegetació (branques de pins i alzines trencades i la caiguda d'algun pi), especialment al camí d'accés a Ses Figueroles des del Coll de sa Batalla. Tots aquests efectes del temporal hauran de ser avaluats i procedir a les tasques forestals oportunes.

En l'annex X de la cartografia, s'inclouen els mapes de vegetació (núm. 4), mapa de punts d'interès científic (núm. 5) i de cobertura arbòria (núm.6), que complementen aquest apartat de vegetació.

Vegetació potencial

La vegetació potencial estaria formada per l'alzinar (*Cyclamini balearici-Quercetum ilicis*) en les zones d'obaga de la finca. Sembla que els pocs alzinars que queden no tenen capacitat de recolonitzar de forma natural les zones properes a la seva distribució actual.

A les parts més baixes i seques de la finca sembla que l'*Oleo-Ceratonion* actual es podria recuperar, encara que molt possiblement l'estrat arbori de pi seria important en aquestes zones.

Possiblement a les zones més altes de les serralades hi trobaríem el matollar xeroacàntic de *Teucrietum subspinosi*, acompanyat de la vegetació rupícola als penyals d'aquestes serres.

Sobre les propostes de gestió de la flora i la vegetació, consulteu els projectes F01, F08, F15, a l'annex VIII

1.3.3. La fauna: espècies rellevants

Invertebrats

Degut a la manca d'un catàleg d'invertebrats de la finca s'esmentaran algunes de les observacions realitzades durant les sortides de camp.

Entre les papallones observades cal destacar la presència d'una espècie endèmica de papallona, la *Gonepteryx cleopatra ssp balearica*.

Dins dels invertebrats no artròpodes, hi són presents diverses espècies de mol·luscs terrestres endèmics, dues d'elles exclusives de Mallorca (una d'elles també present a la Dragonera). Són *Trochoidea muntaneri* i *Iberellus balearicus*. Cap de les espècies endèmiques d'aquest grup taxonòmic pateix cap tipus de perill directe, ja que l'única que era de consum humà, l'*Iberellus balearicus* (caragol de serp), ha deixat de ser objecte de recol·lecció. Així, l'únic perill actual per a les poblacions d'aquests mol·luscs són bàsicament la destrucció de l'habitat on viuen, el col·leccionisme malacològic no controlat i/o incendis forestals.

Amfibis i rèptils

A Ses Figueroles hi podem trobar tres espècies d'amfibis: el ferreret (*Alytes muletensis*), el granot (*Rana perezii*) i el calàpet (*Bufo viridis*). De totes aquestes, únicament el ferreret és autòcton i anterior a l'arribada de l'home a Balears.

Entre els rèptils mereix una menció especial el dragó (*Tarentola mauretana*) i la serp d'aigua (*Natrix maura*), ambdues espècies catalogades d'interès especial al Catàleg

Nacional d'Espècies Amenaçades. Aquesta darrera, juntament amb el dèficit hídric i el granot (*Rana perezii*), és considerada el més important depredador de ferrerets i principal causant dels forts descensos demogràfics de l'amfibi.

La finca de Ses Figueroles representa un hàbitat excepcional per a la supervivència del ferreret (*Alytes muletensis*). D'acord amb la posada en marxa del pla de recuperació del ferreret, des de l'any 1991, es compta amb tres localitats controlades de cria d'aquesta espècie (fotografies 011-018).

A la taula següent es resumeix el recompte anual de larves de ferreret, realitzat a les localitats de Ses Figueroles (inclosa una localitat molt propera, la 8A fora dels límits de la finca pública). En gris s'indica que des de l'any 1991 fins al 1997 es comptaven juntament les larves de les localitats 8A i VIII.

localitat	1982	1985	1986	1989	1990	1991	1992	1993	1994
8B	3844	1308	1286	659	690	1288	1074	1100	571
8A						414	460	586	388
VIIIB*									
VIIIC*									
localitat	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	
8B	574	1195	1967	2160	2207	1551	2341	574	
8A	1141	507	192	57	65	83	49	1141	
VIIIB*			155	300	0	15	0?	4	
VIIIC*				67	8	20	?	67	

Taula 5. Recompte de larves de ferreret (*Alytes muletensis*) a Ses Figueroles. Font: Memòries anuals del Pla de Conservació del Ferreret. Conselleria de Medi Ambient

Consultau l'apartat 1.4. Usos i aprofitaments actuals, per obtenir informació referent a les actuacions sobre la recuperació del ferreret a Ses Figueroles.

Aus

És freqüent veure sobrevolar la finca al voltor negre (*Aegypius monachus*). Aquesta finca no sembla ser un lloc gaire adequat per a que els voltors s'hi posin, degut a que es tracta d'un comellar relativament profund, però si algunes zones més elevades i tranquil·les de la finca (puig de Ses Covasses, Sa Tossa Grossa i carena de Monnàber).

El nombre important de penyals a la zona, així com la relativa poca afluència de visitants, pot indicar que es tracta d'una important zona de nidificació d'ocells, especialment rapinyaires.

Mamífers

Tal com passa a la major part de la Serra de Tramuntana les cabres (*Capra hircus*) suposen un factor important sobre la vegetació de la finca de Ses Figueroles. De fet, com a exemple, una sèrie d'ullastres situats davant les cases de Ses Figueroles presenten marques d'haver estat rosegats per cabres.

Com a espècies de carnívors s'ha de considerar el mart (*Martes martes*), citada a l'annex V de la Directiva Hàbitats europea, assenyalant que la seva explotació ha de ser compatible amb el seu manteniment en un estat de conservació favorable.

Sobre les propostes de gestió de la fauna , consulteu els projectes F01, F02, F05, F06, F07, F08 a l'annex VIII.

1.4. Característiques socioeconòmiques

1.4.1. Aprofitaments anteriors

Com a la resta de propietats rurals de Mallorca, la finca de Ses Figueroles es constituí en base a una economia d'autoconsum, això vol dir, una explotació dels recursos de la finca que primerament servís per a cobrir les necessitats dels seus arrendataris i els excedents que es generessin servirien per a incrementar les rendes. Així, hi ha hagut, des de fa molts segles, explotació dels boscos, de les terres agrícoles i de les pastures per a ramaderia.

✓ Agricultura i ramaderia

Seguint el model feudal d'arrendament de les possessions de la muntanya mallorquina, Ses Figueroles fou habitada i custodiada durant molts anys per una família de pagesos de Selva (els "Figuerolers"), que s'encarregaren de les feines agrícoles i el manteniment de la possessió fins a la data de la seva compra per part de l'administració, quan la finca pública quedà deshabitada completament i cessaren els usos i aprofitaments agrícola-ramaders.

La possessió de Ses Figueroles històricament ha fet un aprofitament exhaustiu de les terres que eren productives o potencialment productives. Bon exemple d'això són les dues zones de cultiu principal que hi trobam finca: les localitzades al voltant de les cases, que es regaven amb les aportacions del torrent i el pou de les cases i les marjades de sa Rota de d'Alt. Ambdues àrees estaven marjades i s'hi feia una explotació d'hort, fruiters i cereal de secà. Encara es conserven topònims que recorden l'ús de les terres, com s'Era de ses Figueres, on hi havia un total de 43 figueres de la varietat coll de dama, de les quals actualment ja no en queda cap.

L'explotació de ramat era similar a la que es feia a la resta de finques de Tramuntana: ovelles i porcí. Els porcs se criaven a lleure a dos tancats d'alzinar que hi ha molt a prop de les cases i les ovelles es tenien als diferents tancaments i s'anava rotant entre els cultius de farratge.

Una referència de l'arxiu de Selva, datada l'any 1948 senyalava la transformació de la finca cap al pasturatge, declarant-se 80 ha de pastures, 2 ha de matollar i cap de cultius. La mateixa font parla del recompte ramader de la finca al llarg del segle XX, que es resumeix a la següent taula:

PERÍODE	CLASSE RAMAT DECLARAT
1904	1 mula, 60 ovelles, 12 porcs
1951-52	1 mula
1952-53	2 mules, 4 ovelles, 1 porc, 2 cabres
1953-54	2 mules, 4 ovelles, 1 porc, 2 cabres

Taula 6: Arxiu Municipal de Selva, caixa 496

✓ Ús cinegètic

Històricament, a Ses Figueroles s'hi ha practicat la caça com un recurs més dels que existien a les possessions de muntanya, i en diverses modalitats, des de la caça menor, sobretot a coll, fins la caça de cabres amb llaç.

El 1982 hi ha constància de la sol·licitud per part del titular de la propietat de la declaració de vedat privat de caça, essent la superfície del vedat de 348 ha i la renda de caça de 3654 pessetes. S'establia també que l'aprofitament d'espècies cinegètiques no havia d'excedir de quinze becades i cinc-cents tords.

El 23 d'octubre de 1998, una vegada la finca ja era propietat de la CAIB, la Conselleria de Medi Ambient va adjudicar l'aprofitament de caça de filats en coll a Ses Figueroles a l'Ajuntament de Selva. L'adjudicació dels colls s'efectuà per sorteig entre els sol·licitants i ha estat l'únic aprofitament de caça menor que s'ha efectuat a la possessió d'ençà que aquesta va ser comprada per l'administració autonòmica. Es contemplava únicament la caça menor com a aprofitament, limitant-se a la captura d'aus migratòries (tords i estornells) amb el sistema tradicional de filats a llocs fixos o colls.

PERÍODE	CLASSE	UNITAT / ADJUDICACIÓ (ptes)	ADJUDICATARI/A
1998-99	Caça controlada	16 colls	Ajuntament de Selva Representat per D.Joan Rotger Seguí, batle
		5000 ptes/coll o 80.000 ptes/anuals	

Taula 7. Elaborada a partir dels plans anuals d'aprofitaments.

1.4.2. Aprofitaments i usos actuals

✓ Agricultura i ramaderia

No existent. Es mantenen en situació de guaret en abandó els antics sementers i camps marjats. Avui en dia encara es pot detectar presència d'ovelles i cabres (ramat pertanyent a finques veïnes) que pasturen a les zones de la vall.

✓ Forestal

No se'n fa cap tipus d'aprofitament ni un ús silvícola, relacionat amb la prevenció d'incendis (neteja de sotabosc, podes, etc.), però sí recreatiu i recollida de bolets i espàrecs.

✓ Ús cinegètic

La caça menor i major a Cúber no es contempla ni es preveu com un aprofitament, amb la finalitat d'afavorir la repoblació d'espècies.

El 24 d'abril de 2001, Ses Figueroles va ser declarada Refugi de Caça, resolució publicada al BOIB Núm.49 de 24/04/2001.

✓ **Recuperació del ferreret (*Alytes muletensis*)¹**

La finca pública de Ses Figueroles, des que fou adquirida l'any 1997, representa un paper fonamental en el desenvolupament del pla de recuperació del ferreret, espècie en situació demogràfica desfavorable.

El ferreret, *Alytes muletensis*, és una espècie endèmica de Mallorca, considerada segons l'epígraf de la UICN, críticament amenaçada i qualificada legalment per Real Decret 439/91 en perill. En conseqüència, l'espècie s'ha beneficiat des de 1991 d'un Pla de Recupera, desenvolupat amb especial intensitat de 1994 a 1997 amb la financiació dels fons LIFE.

L'esmentat pla ha engegat accions per assegurar la població *ex-situ* (stocks captius), incrementar les poblacions naturals (en aproximadament un 25-30%), ampliar les àrees de distribució i ocupació i estendre l'interès social per la conservació de l'espècie.

Pel que fa a la ubicació d'aquest amfibi, a Ses Figueroles hi ha actualment tres localitats: una de natural (torrent 8B), uns cocons (VIII B*) i un safareig artificial (VIII C*). S'hi va construir també un altre safareig, que fou abandonat per funcionament defectuós. Dins de la propietat d'Alcanella, molt a prop de Ses Figueroles es situa una altra localitat natural (torrent 8A). S'ha de dir que als informes anuals del Pla de Conservació del Ferreret (que s'inicien a partir del 1991) hi ha confusió pel que fa a la denominació de cada localitat. Els diferents codis emprats, així com els canvis de nom que s'han anat realitzant són, freqüentment, mals de seguir. Per aquest motiu se citaran els diferents canvis de nomenclatura per a facilitar el seguiment de cada localitat.

Les actuacions de manteniment i millora dutes a terme a Ses Figueroles (incloent Alcanella), dins el marc del pla de recuperació del ferreret han estat les següents:

- 1991. A la localitat 8A (anteriorment anomenada localitat 8), topografia i substitució del marcatge del torrent 8B (anomenat 9 l'any 1991) i proposta de fer una coberta artificial d'una bassa propera al torrent. També creació d'una bassa artificial a només a 250 m del torrent 8A.
- 1993. Construcció d'un dic a un gorg d'un afluent del torrent 8A. Proposta de fer una coberta artificial d'una bassa propera al torrent.
- 1994-95. Construcció d'una presa de pedra de 20x50 cm (s'incrementa la capacitat inicial de 90 litres a 120 litres) i un umbracle de pedres per cobrir part del cocó (reducció d'evaporació) al gorg 2 de la 8A. Previsió de substituir l'umbracle de pedres per un de branques que cobreixi la totalitat del cocó.
- 1996-97. A la localitat VIII B* es procedeix a la restauració de l'abeurador per a la introducció de ferrerets. A la localitat VIII C* s'instal·la un dipòsit d'aigua artificial construït a ran de terra i alimentat per una font que ha estat restaurada recentment.
- 1999. Es preveu reforça el safareig de la localitat VIII C*, tapant escletxes i reforçant la paret interior.

¹ Fonts:

- esborrany provisional del "Segundo Plan de Recuperación del Ferreret. Objetivos, criterios y elementos clave para su redacción", elaborat el novembre de 2002 per Mayol, J., Oliver, J. i Fortesa, V, del Servei de Conservació d'Espècies de la Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears.
- Memòries anuals del Pla de recuperació dels ferrerets. Conselleria de Medi Ambient Govern de les Illes Balears

- 2000. Es procedeix a reformar l'interior del safareig segons les previsions de l'any anterior, de la localitat VIIIIC*. Pel que fa a la localitat VIIIIB*, es procedeix tapar escletxes i reforçar coberta.
- 2001. Estiu: restauració del fons del dipòsit gran de la VIIIIB*. A la localitat VIIIIC*: tapar escletxes i reforçar paret interior.

A continuació es resumeixen les diferents actuacions des del punt de vista de maneig directe de l'espècie:

Localitat 8B (Torrent des Guix)

Part inicial del Torrent des Guix (torrent tancat discontinu amb pocs gorgs). Allotja poblacions naturals de ferrerets a diferents gorgs del torrent i és fundadora de dues poblacions captives.

- 1991. Recompte de postes (78) donant una mitja de 59 parelles (1991). Desaparició de les larves del gorg 11b possiblement degut a la presència de serps d'aigua (*Natrix maura*) en temporada de cria. Retirada de depredadors a diferents gorgs. S'observen i retiren individus de *Meladema* i de *Natrix maura*. Es converteix en l'únic torrent amb ascens de les poblacions.
- Retirada de depredadors (5 individus de *Natrix maura*). Torrent 9 passa a denominar-se definitivament Torrent 8B. Es descobreix d'un gorg nou on cohabitaven *Rana perezi* i *Alytes muletensis*. Es procedeix a retirar depredadors (1 individu de *Natrix maura*) i a traspasar de larves del gorg 4 a un altre per falta d'aigua.
- 1994. Descens del 43% de la població degut a la baixada important del nivell d'aigua del gorg 4, que arriba a la dessecació. S'intercanvien 12 larves provinents de poblacions captives per 12 de silvestres per a la cria en captivitat. No s'observa cap *Natrix maura* durant els anys 1994 i 1995 i es procedeix a les alliberacions (febrer i agost) d'adults de ferrerets (80 i 25 respectivament) al gorg 11b.
- 1996-97. Se produeix la dessecació total del gorg 4 (1997) i la manca de recuperació del gorg 11b. El 1997 es recuperen els valors de 1991-1993 i s'efectua a la retirada d'un exemplar de *Natrix maura* (1997).
- 1998. Rècord de larves (gràcies a l'increment de larves del gorg 6b (1998) i el gorg 4 se recupera fins a un nivell d'aigua acceptable, però no el gorg 11b, on el nivell de l'aigua és molt baix i es torna a tenir constància de serps d'aigua (1998). També es detecta la presència de *Rana perezi* als gorgs -1, 1 i 2.
- 1999. Constatació de l'elevat potencial del gorg 6b.
- 2000. El gorg 4 es troba al 5% de la seva capacitat (amb moltes possibilitats de la dessecació total). La major part de la població d'aquesta localitat es concentra en tres gorgs (5, 6a i 6b), comptant-se 16 larves (5 petites i 11 grans) al gorg 11b
- 2001. Inici de la recuperació del gorg 11, mentre que només es detecten 4-5 cm d'aigua al gorg 4, amb només 7 larves, i al gorg 5 hi ha un increment de larves degut a l'assecamment del gorg 4. En resum, es denota una certa recuperació del número de larves del torrent 8B degut a l'increment de les poblacions del gorg 6a el qual presenta el 21% de les larves d'aquest torrent.

Localitat VIIIIB* (Sa Coma)

Abeurador semiartificial de roca amb trispol de ciment que va ser restaurat per a la reintroducció de ferreret (en dos cocons) localitzat a la zona de Sa Coma Primera, al vessant nord-oriental de la Talaia de n'Oliver. Les primeres alliberacions es realitzaren el juny de 1996, i al 1997 ja es compta 155 larves. Cronològicament, l'històric "biològic" principal d'aquesta localitat és:

- 1996. Primers alliberaments de ferrerets.
- 1998. El nivell de l'aigua és molt baix (menys d'un 10%).
- 1999. Es produeix la dessecació de la localitat.
- 2001. Al dipòsit gran es produeix una metamorfosi més ràpida de les larves, degut a que l'estructura del dipòsit fa incrementar les temperatures a l'estiu. Es detecta la presència de *Rana perezi*.
- 2002. El dipòsit gran es troba al 80% d'aigua amb 4 larves

Localitat VIII C (Font i Safareig de Sa Rota)*

Dipòsit d'aigua artificial i alimentat per la Font de Sa Rota, que va ser restaurada als anys 1996-97. Cronològicament, l'històric "biològic" principal d'aquesta localitat és:

- 1997. Primeres alliberacions de 67 larves.
- 1998. Se troba una població de *Rana perezi* a la localitat i es procedeix a la seva eradicació, especialment d'individus adults de major mida (en total 13), que poden depredar sobre ferrerets.
- 1999. Se proposa eradicar totalment la població de *Rana*, se retiren 4 exemplars.
- 2000. Se retiren 7-8 granots.
- 2001. S'instal·len 2 trampes per a capturar granots i se capturen 7 individus.

Localitat 8A (Torrent d'Alcanella, Torrent des Picarols)(Fora de la finca)

Cocó natural (dos punts) amb població espontània inicial de 36 larves, amb una capacitat també inicial de 90 litres (s'han realitzat diverses actuacions per a incrementar la seva capacitat i per a evitar l'evaporació de l'aigua) just al límit de les possessions d'Alcanella i Ses Figueroles, dins del torrent d'Alcanella. Inicialment (localitat nova de 1991) formava part de la localitat VIII. De fet, les dades dels recomptes de la 8A (a 250 metres de la VIII) i la VIII es donen de forma conjunta des de l'any 1991 fins al 1997. Cronològicament, l'històric "biològic" principal d'aquesta localitat és:

- 1991. Abocament d'aigua provenint d'una embotelladora al torrent 8 (nom inicial de la localitat), a la finca pública de Binifaldó. Es recompten 38 postes (mitja de 29 parelles).
- 1992. A les proximitats del torrent 8, la possible construcció d'un camí amenaça les poblacions de ferreret.
- 1993. El torrent 8 passa a dividir-se en dues localitats (VIII, dins d'Alcanella i 8A, just en el límit d'Alcanella i Ses Figueroles) encara que es mantenen els recomptes conjunts de larves.
- 1994. Presència i retirada de granots (*Rana perezi*) a la localitat VIII, molt propera de la 8A.
- 1994-95. Degut als abocaments d'aigua de l'embotelladora s'ha establert una població de granot a zones superiors del torrent on està ubicada la localitat 8A. Possible contaminació encara que les anàlisis demostren que els abocaments estan dins dels marges legals.
- 2003. La construcció il·legal d'una pista forestal

Tot i l'assoliment dels objectius del primer pla, traduïts en el control de la regressió de l'espècie, l'espècie encara es troba en situació d'amenaça crítica. Per tant, el mes de novembre de 2002 es redacta el Segon Pla de Recuperació del ferreret (2PRF).

Les actuacions immediates a desenvolupar d'acord amb els objectius d'aquest segon pla a Ses Figueroles es poden consultar a les fitxes de projectes F05 i F06. Els propòsits generals del pla que afecten a la finca pública contempen:

- assegurar la continuïtat dels nuclis silvestres, de les localitats naturals o artificials, mitjançant el cens periòdic i el control de predadors.
- crear noves subpoblacions, en hàbitats naturals o dipòsits existents.
- desenvolupar iniciatives de divulgació i sensibilització sobre la conservació del ferreret.

Actualment existeix un conflicte amb el propietari d'Alcanella, pel que fa a la gestió d'aquests punts, ja que la construcció d'una pista forestal dins de la finca privada amenaça aquests hàbitats.

✓ **Altres usos de conservació biològica**

A més, de les tasques destinades a la recuperació del ferreret, a Ses Figueroles les actuacions de conservació i recuperació d'espècies que s'hi han dut a terme és la següent:

Recuperació del voltor negre (*Aegypius monachus*).

Es pot destacar la importància de la finca per a la conservació del voltor negre (*Aegypius monachus*). Des del marc del conveni de col·laboració entre la Conselleria de Medi Ambient i la Fundació per a la Conservació del Voltor Negre, signat el 1993, es duen a terme accions de seguiment de la població de voltor negre a través de censos anuals per observació i d'aportació d'aliments provenint del descast de cabres.

Control de la població de cabra orada i manteniment de la varietat autòctona (*Capra hircus Linnaeus*)

Per fer front als greus danys sobre la vegetació arbòria i la repoblació natural, conseqüència de l'abundància de cabres orades, la Conselleria de Medi Ambient ha aprovat les tasques de descast per a la limitació del creixement de la població de cabra asilvestrada a les finques públiques de Míner Gran, Ses Figueroles i la Comuna de Caimari.

Els responsables de dur a terme la batuda de cabres han estat dos operaris d'IBANAT, acompanyats pels propis agents forestals al càrrec de les finques públiques (o amb el consentiment específic), els quals han facilitat periòdicament els informes i resultats dels descasts que tot seguit es resumeixen a la taula 8.

Els informes detallen els itineraris seguits, les incidències (nombre d'exemplars vist, però no a tir) i el nombre d'exemplars abatuts, distingint bocs de femelles. A més destaquen que els criteris seguits per als descasts selectius són els següents:

- donar prioritat a l'eliminació d'exemplars de coloració o morfologia diversa i diferent als de la cabra autòctona.
- abandonar a disposició del voltor negre (*Aegypius monachus*) i si és possible, resguardar dels visitants, els exemplars de cabra abatuts.
- les armes de foc utilitzades han estat rifles de pany, del calibre 243, essent la modalitat de caça l'anomenada "a peu de moix" o "a la palpenta"
- establir un calendari de descast, per actuar al màxim a totes les inques i no influir en els hàbits de les poblacions de cabres.

Els resultats de les batudes s'exposen a la següent taula:

Data descast	femelles	mascles	total
03/10/01- 31/12/01	14	9	23
1202/02- 11/12/02	19	28	47
04/01/03	2	3	5
TOTAL			75

Taula 8. Resultats del s descasts de cabra orada a la finca pública de Ses Figueroles.
Font: Elaboració pròpia a partir dels informes de l'IBANAT

D'altra banda, la Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears té previst dur a la pràctica el Pla de control de cabres a finques públiques, el qual persegueix dos objectius: a) regular la densitat de cabres a les finques públiques de Mallorca per a la conservació de la coberta vegetal, i b) contribuir a la selecció dels morfotips tradicionals d'interès. Tot i això, les actuacions sobre la població de cabres de Ses Figueroles i de la resta de finques públiques, s'integrarien en una estratègia global per a l'illa de Mallorca per reduir de les poblacions de la cabra orada.

Si bé el reflex més tangible d'aquesta reducció seria una clara millora de la vegetació, l'estratègia intenta aconseguir, en un sentit ampli, la reducció de l'impacte ecològic que ocasiona una població com l'actual (aproximada en 20.252 individus, amb un marge d'error de 10.000 individus, PANDION-1998).

Aquest pla, vegeu F03 a l'annex de projectes, preveu la participació d'agents socials en les tasques de descast, bàsicament associacions de caça amb llaç i de caçadors esportius. Aquests col·lectius podrien actuar amb una fase posterior, considerant-se un complement, una activitat social i amb aprofitament econòmic, amb la finalitat d'ajudar a mantenir les poblacions estables.

Existeix un conflicte amb el propietari de la finca privada d'Alcanella pel que fa al control de cabra orada. El seu ramat cabrú no està estabulat, ni controlat i passa a les finques públiques de veïnat. El propietari ja estat advertit de la possibilitat que el seu ramat sigui abatut a finca pública, segons el procediment anteriorment explicat.

✓ Ús públic

Les activitats de lleure no s'ha regulat a nivell general de finques públiques. Actualment es projecta la creació de sistemes per activar i donar a conèixer les finques públiques i el seu patrimoni cultural i ambiental.

Adquirida a finals dels anys 90, a Ses Figueroles es va prioritzar l'interès conservacionista de la finca i, amb un bon criteri, es va optar per no instal·lar-hi cap equipament recreatiu que, demostrada l'experiència en les finques públiques properes, són un focus d'atracció en massa de visitants.

En el cas de Ses Figueroles, donada la finalitat conservacionista i proteccionista que domina la finca des de la seva adquisició, per la seva destinació a reserva natural per a la recuperació del ferreret, no es considera activar i afavorir l'ús públic de la finca pública. S'han de regular i controlar les activitats públiques de lleure de la manera més compatible possible amb els usos de conservació, assegurant que en cap cas l'ús públic no suposi un detriment de les activitats de conservació.

Per la seva configuració interior (petita vall tancada) i allunyada de les vies de comunicació de la Serra, el volum anual de visitants que es desplaça a la finca no es

pot considerar nombrós. Precisament, són aquestes característiques d'aparent aïllament de la finca, les que juntament amb els valors naturals, etnològics i patrimonials amb els que compta, tot combinat amb gran quantitat de camins i itineraris tradicionals populars que recorren la finca i la connecten amb altres finques públiques, donen un atractiu a Ses Figueroles i un cert aire de rusticitat propici per als visitants i afeccionats a les muntanyes de la Serra.

Els esports d'aventura hi són també presents, bàsicament al torrent del Guix o de Comafreda, que configura en part els límits sud de la finca, on el barranquisme i l'escalada hi són presents, especialment a la tardor i primavera.

No hi ha zones d'acampada controlada. L'acampada, de forma no autoritzada, és present a la finca, però sense massa incidència i de forma aïllada al fons de la vall, a l'àrea de les cases o a la zona marjada de la Rota d'Alt.

No hi ha tampoc cap equipament habilitat com a refugi. Aquest document proposa l'adaptació d'una part de les cases del Ses Figueroles per a ús públic, esdevenint un refugi de fortuna o aixopluc per els excursionistes (vegeu F04 a l'annex de projectes)

No es disposen de dades referents a la incidència i de forma d'aquesta activitat de lleure. Si bé, els seus efectes sobre el patrimoni natural i etnològic es poden considerar, fins a les hores, poc nocius i visibles: hi ha restes de foganyes a alguns rotllons de sitges, puntualment s'hi deixen fems al llarg dels camins o s'aboquen als voltants de la casa principal i altres construccions tradicionals, el trànsit per alguns camins incrementa l'estat de degradació de les construccions de pedra que els sostenen (murs i marjades de contenció i entrispolat de pedra). Aquests i altres problemes derivats de l'ús públic no regulat venen a incrementar-se amb la carència de gestió adient d'aquest de la finca pública.

Una fet que caracteritza la finca pública respecte l'ús públic que se'n fa, és la relació amb la finca limítrof de titularitat privada anomenada Alcanella. Aquesta propietat es situa a un lloc estratègic de confluència de rutes tradicionals que enllacen les finques públiques de Menut, Binifaldó, Míner Gran i la pròpia Ses Figueroles. El propietari, fins al moment ha adoptat una postura permissiva pel que fa al trànsit d'excursionistes, desviant dins la seva propietat un tram del camí tradicional (Menut/Binifaldó-Alcanella-Míner/Ses Figueroles) per allunyar-lo de les cases de possessió, i ha facilitat la orientació instal·lant un cartells indicadors dels possibles destins (fotografia 091). (vegeu també projecte F16)

Amb la intenció de regular l'ús recreatiu a la finca de Ses Figueroles, i especialment la mobilitat del usuaris que hi accedeixen, des d'aquest Document de gestió es proposa destacar un itinerari autoguiat. Les rutes a seguir i les combinacions i destinacions són múltiples i variades, tot depenent del grau de dificultat i temps disponible, però no es considera oportú fomentar, sense vigilància efectiva i un pla de seguretat aprovat, l'accés a les localitats artificials o naturals de recuperació de ferrerets, l'ascens als cimals, el descens a torrents i tampoc aquelles rutes que passen per propietat privada (en cas de no haver dret de pas adquirit a favor de la finca pública)

Així, la proposta segueix majoritàriament un traçat tradicional, l'antic camí que comunicava les finques de Ses Figueroles, Alcanella i Alcanelleta amb el nucli de població de Binibona, al terme de Selva, que tindrà una senyalització específica. Un objectiu essencial d'aquest itinerari serà la interpretació, basada en els elements del paisatge que es puguin observar durant el recorregut i la dissuasió dels usuaris de prendre altres rutes d'alta importància ecològica.

Codi	Itinerari	Origen	Destinació	Longitud / temps estimat	Grau de dificultat
1	Camí de Binibona a Ses Figueroles	Binibona	Vall de Ses Figueroles	3 Km / 01h 15'	Baixa

Taula 9. Itinerari proposat

Itinerari 1. Es pot iniciar des del mateix nucli de Binibona, al terme municipal de Selva o vora el tirany d'accés al torrent que queda a la dreta de la pista o camí de Can Beneit o de Sa Coma. L'accés al torrent ens permet travessar un primer brançal, el torrent del Guix o Comafreda i a pocs metres, el dels Picarols o de Ses Figueroles, abans de que ambdós llits s'ajuntin per formar el torrent de Sant Miquel.

Deixam enrera els torrents, i accedim a través d'un portell fet amb les restes d'un lliit, a la pista forestal d'Es Castell, per la qual la finca de Ses Figueroles té adquirit el dret de pas. Aquesta pista de terra transcorre, dins propietat privada, tot seccionant el bosc d'alzines i pins i fent mostra encara de restes de rotlos de sitja i algun forn de calç. A la dreta del camí es poden observar alguns dels murs de contenció o repeses del torrent, el puig dels Albellons, el puig Nespler amb la silueta esponerosa del puig de Massanella al fons i més endavant, es divisa la vall de Sa Coma i els oliverars que arriben al Coll Fossar.

A una zona d'explanada fàcil d'identificar per la presència de caseres, abans de que la pista s'endinsi xeregall amunt cap Sa Coma Llarga, cal prendre un desviament a l'esquerra, un camí de ferradura empedrat que ascendeix lentament per la costa d'en Barral des d'on es tenen unes impressionants vistes de l'encaixat del torrent dels Picarols, la Talaia de n'Oliver i el puig de Massanella al fons.

El camí ens portarà fàcilment a Ses Figueroles sense cap tipus de desviació o possibilitat de pèrdua. Conserva en bon estat el trispol de terra i els murs de contenció a gran part del seu recorregut. Una vegada travessada la Coma de Ses vaques, de nou ascendint per Es Puçar, arribam al Cocó dels Ases, un petit dipòsit d'aigua que feia les funcions d'abeurador pel bestiar. Un portell, uns metres més enllà delimita antics restes d'un tancat de malla, el Corral dels Ases i ens permet accedir ja als terrenys públics. Divisant al fons, la Vall de Ses Figueroles i els costers del puig Ferrer i els penyals de la carena de Monnàber, no tenim més que descendir lentament per arribar a les cases de Ses Figueroles.

Un segon accés a la finca que es podria recomanar com itinerari seria el que segueix el camí de la finca privada del Guix a Ses Figueroles, des del Coll de Sa Batalla, a la carretera PM-213. Tot i això, es considera no fomentar aquest accés ja que el trànsit al primer tram es realitza per una propietat privada, i sense cap servitud de pas establerta.²

✓ Interpretació

Com a finca pública, Ses Figueroles ha de servir per a fomentar la sensibilització ambiental de la societat sobre la Serra de tramuntana i els seus valors. Les mesures que s'han de dur a terme a tal efecte es fonamenten en la edició, per part de la Conselleria de Medi Ambient, de tríptics o fulletons que recullen i proposen itineris autoguiats. S'afegeix també la creació d'una pàgina web (desenvolupada al projecte F17) on s'inclourien informacions generals sobre la finca i els d'itineraris autoguiats proposats.

²Amb una superfície aproximada de 80 ha, aquesta parcel·la de la finca privada del Guix, queda aïllada de la resta per la carretera i envoltada per finques públiques (Son Amer al N, Ses Figueroles a l'E i la Comuna de Caimari al S). Aquestes característiques, juntament amb el fet de constituir l'accés principal a Ses Figueroles fan que sigui oportú dur a terme els tràmits per a la seva adquisició per part de l'administració.

Com s'ha apuntat a l'apartat anterior, qualsevol ús públic que se'n faci, inclòs la interpretació del medi i dels seus elements, de la finca estarà supeditat a les activitats de conservació que s'hi duen a terme.

Així, la interpretació ambiental dels itineraris autoguiats a Ses Figueroles tindrà un suport gràfic, una senyalització específica, amb una breu explicació de caire informatiu en relació als valors naturals, paisatgístics, i patrimonials més destacats, però molt especialment en les mesures adoptades per a la recuperació del ferreret, dins el marc del seu Pla de Recuperació. Vegeu F16 i F18 i l'apartat de senyalització a capítol 1.7 d'Infraestructures, per a una informació més detallada.

✓ Investigació

Existeixen estudis d'investigació sobre la vegetació i la fauna de la finca en particular, destacant els relacionats amb l'espècie més emblemàtica de Ses Figueroles, el ferreret. S'han elaborat estudis tècnics referents als programes de conservació d'aquesta espècie (consultau l'apartat Usos de conservació biològica, al capítol 1.4.2.) i al desenvolupament del treball de camp en investigació.

A més dels estudis tècnics, hi ha un gran volum d'informació, de divulgació general i preferentment excursionista i de turisme de muntanya, corresponent a diversos elements o espais de la finca, com ara la vall, la casa principal i els antics sementers de Ses Figueroles, el torrent del Guix (publicacions sobre escalada i descens de torrents) i camins tradicionals, com el de Ses Figueroles a Alcanella o a Binibona.

Consultau la 8a.Part, bibliografia, per a informació més detallada al respecte.

✓ Altres

La explotació d'espècies vegetals silvestres a la finca és de caràcter afeccionat i particular i no està establert com a un aprofitament, però en no ser una pràctica regulada i controlada, es desconeix la quantitat i espècies recol·lectades.

D'acord amb l'article 37 de la Llei de monts, de 8 de juny de 1957, no es permet l'aprofitament de les espècies silvestres que no s'inclouguin en el pla anual o periòdic aprovat. S'hauria d'estudiar si en el pla anual s'ha d'incloure la recol·lecció i/o aprofitament de les espècies silvestres no protegides (bolets, espàrrecs, ...) de consum tradicional, plantes silvestres, aromàtiques o d'interès gastronòmic i sense finalitat comercial i limitar-ne les quantitats màximes permeses. La recol·lecció, en cap cas, no ha d'implicar el desarrelament de les plantes o la destrucció del miceli dels fongs. La conselleria competent en matèria de medi ambient autoritzarà, si escau, la recollida amb finalitats comercials.

Actualment a la Finca no es realitza cap aprofitament apícola, tot i que un de les finques limítrofes al sud, Es Castellot, si se'n fa, precisament al costat del camí d'accés a Ses Figueroles. Potser seria un aprofitament a considerar en un futur

1.5. Patrimoni cultural

Els elements del patrimoni presents a Ses Figueroles no són nombrosos, però tenen un valor i una entitat significativa, tot i que només uns quants han estat objecte de catalogació.

La descripció i comentaris pertinents referents a aquestes construccions s'exposen a les fitxes de l'annex VII. La ubicació d'aquests elements es pot consultar en el mapa de patrimoni històric i etnològic núm. 7.

Els elements més significatius són els següents:

Jaciment arqueològic del Puig del Castellot.

Casa de neu de can Canxo o de Ses Figueroles (1723) (fotografia 026)

Cases de Ses Figueroles (s.XIV) (fotografies 027, 033, 034, 035, 040, 050, 053)

Casa de Sa Rota (fotografies 036, 037)

Font de Sa Rota (fotografia 043)

Font de Sa Mata

Pou de sa Font de Sa Mata (fotografies 021, 022, 023)

Torrent encaixat dels Picarols (fotografies 020, 057)

A banda d'aquests elements, concentrats majoritàriament a la zona del Comellar i cases de Ses Figueroles, n'hi podem trobar d'altres d'elevat interès etnogràfic, restes relacionades amb les activitats agràries, ramaderes i del carboneig, que ens remeten a un passat encara recent de Ses Figueroles: antics camps marjats, tancats de pedra seca, rotlos de sitja, camins empedrats i murs de contenció dels torrents del Comellar i dels Picarols.

També formen part del patrimoni cultural els camins que recorren la finca, recollits al Catàleg d'Antics Camins empedrats de la Serra de Tramuntana (vegeu taula 10), catalogats alguns pel seu interès constructiu, naturalístic o excursionista. D'altra banda, el mateix Pla especial de protecció d'Escorca (PEPE, 2000) estableix una protecció especial en determinats camins de muntanya, on hi prohibeix del tot l'eliminació de qualsevol cobertura vegetal situada sobre les pròpies formacions (a causa de la protecció que suposen) i només s'hi admetran les obres de reforma o rehabilitació que no transformin el camí (consulteu-los a la taula 10 de la xarxa viària interna):

Camí de Ses Figueroles. PEPE, N°52, FODESMA: 14-24 (fotografies 006, 065, 067)

Camí de d'Alcanella a Ses Figueroles. PEPE: N°96, FODESMA: 17-04 00-25, (fotografia 005)

Hi ha algunes dues de les coves inventariades que han estat considerades d'interès històric o arqueològic, que apareixen a diferents catàlegs (ENDINS, PORN (1990) de la Serra de Tramuntana): la Cova dels Coloms i l'Avenc dels Perduts.

Segons la llei de patrimoni de 1985 de caràcter estatal, i l'adaptada a la Comunitat de les Illes Balears, que data del 1998, la publicada al BOIB al número 135, és necessari catalogar tots aquells punts d'interès històric i etnogràfic i dur-hi a terme les actuacions de conservació que siguin necessàries.

1.6. Elements paisatgístics i estètics

Els més importants elements paisatgístic i estètics, a més de les vistes panoràmiques des dels punts elevats o predominants de la finca o talaies visuals (coll de Sa Rota, Puig de Ses Covasses, puig des Castellot, Talaia de n'Oliver, Corral dels Ases), són la cobertura vegetal (combinació de molt diferents cobertures vegetals) i els seus elements geològics i geomorfològics (combinació d'un fons d'una petita vall tancada i envoltada per dues serralades i espadats pronunciats, rossegueres...).

Són igualment rellevants les restes d'unes activitats agràries avui en dia extingides: construccions de pedra en sec, i en especial els camps marjats i rotes, els camins empedrats, els cultius de fruiters abandonats i els elements etnològics senyalats a l'apartat 1.5. Patrimoni cultural.

El grau de protecció ha d'establir la prohibició total de qualsevol modificació que pogués suposar la variació del paisatge respecte al seu estat actual. El paisatge ha d'evolucionar però s'han de respectar els valors naturals i etnogràfics que aporten a la finca la seva caracterització.

1.7. Infraestructures

✓ Accessos i xarxa viària interna

La finca pública no disposa d'accés rodat. Els dos accessos principals són: el camí de la finca privada del Guix a Ses Figueroles, des del Coll de Sa Batalla, a la carretera PM-213, i pel camí de la finca privada del Castell, ruta tradicional que comunicava les finques de Ses Figueroles, Alcanella i Alcanelleta amb el nucli de població de Binibona, al terme de Selva. També, a peu s'hi pot arribar des d'Alcanella pel camí, enllaçant amb les finques públiques de Menut, Binifaldó i Míner Gran.

Formen la xarxa viària interna en bona mesura uns camins de ferradura d'amplada molt variable, els trams dels quals es troben degradats i perduts per la erosió i la vegetació. A continuació, es facilita un quadre dels camins amb unes dades orientadores sobre la longitud del trajecte i la durada a peu.

Codi ³	Camins/ Accessos	Origen	Destí	Domini / Ús	Estat de conservació	Longitud / Temps estimat (dins de la F.P.)	Interès	Tipologia
1⁴ <u>96</u> (14. 24)	Camí de ses Figueroles	Portell d'entrada a F. P. Ses Figueroles (pel Guix)	Cases de ses Figueroles	Públic / Públic	Bo	2,2 Km / 1h15'	Excursionista, etnogràfic	CF. Camí de ferradura. Part del camí encara es conserva empedrat. Les voltes del camí s'han perdut en bona part
A <u>96</u> (14. 24)	Camí des Coll de sa Batalla a Ses Figueroles	Coll de Sa Batalla	Finca Pública de Ses Figueroles	Privat / Privat	Bo	--	Excursionista	Pista Forestal
A-2 <u>52</u> (17. 04)	Camí de d'Alcanella a Ses Figueroles	Alcanella	Ses Figueroles- Binibona	Públic- Privat / Públic- Privat	Regular (a bocins molt dolent)	1,5 Km / 45'	Excursionista i naturalístic. Constitueix l'únic accés per camí públic de la finca	CF amb Ferm de terra abans d'arribar a la finca pública. Passa després a CF antigament empradat i del que s'ha perdut bona part del trispol de pedra

Taula 10: A= Accés SC= Sense cartografia CF= Camí de ferradura

CC= Camí de carro CR= Camí ramader CCu= Camí de Cullera T= Tirany.

Font: Pla especial de protecció d'Escorca (2000) i Catàleg d'Antics Camins de la serra de Tramuntana (1993) de FODESMA

Per ubicar aquests camins vegeu el mapa de senyalització, viari intern i accessos i núm. 8 de l'annex X

✓ Edificacions

Com a edificis aïllats, a més de les cases de possessió, l'edificació principal de la finca, només s'hi compten les restes de construccions lligades a l'explotació agrícola i ramadera, les runes de la caseta de Sa Rota i del porxo de l'Aledernar.

El conjunt d'edificis amb què es compta i, les característiques arquitectòniques i l'estat de conservació es resumeixen breument a l'inventari següent. Les fitxes de patrimoni de l'annex VII proporcionen una informació més detallada d'aquests elements.

Cases de possessió de Ses Figueroles (fotografies 027, 033-035, 040, 050, 053). Casa de possessió de muntanya, de dues plantes, en forma de lletra "L", emplaçada estratègicament al fons de la vall de Ses Figueroles i envoltada de camps marjats. Amb una superfície construïda de 150m², el bloc principal, destinat a habitatge rústic, presenta una sèrie de construccions annexes que feien les funcions de portassa, porqueres, sestadors, forn i aljub, tot envoltat per una clastra empedrada limitada per

³ Codis:

- El primer es correspon a la numeració emprada al document per referir-nos al camí o accés en qüestió a la cartografia adjunta (A)
- El segon codi (destacat amb una línia) és el codi que rep al recull de camins que fa el Pla Especial de Protecció d'Escorca (2000)
- El tercer codi (en cursiva) és el codi que rep el camí en el recull que fa el Consell de Mallorca (FODESMA) al Catàleg dels antics camins de la Serra de Tramuntana (1993)

⁴ Aquest camí originalment s'anomena Camí des Coll de Sa Batalla a Ses Figueroles i unifica els camins de Ses Figueroles i Camí del Coll de Sa Batalla a F.P. de Ses Figueroles en un únic camí (tipificat al catàleg de camins de la Serra de Tramuntana del CIM, amb el número 25)

mur de pedra. A l'interior, les darreres actuacions de reforma de la casa han desfigurat la disposició original de l'interior. Actualment encara es distingeix el rebedor, l'antiga cuina i dues de les cambres.

Les reformes de la casa foren dutes a terme a finals dels anys 90 d'acord amb un projecte inacabat de "recuperació de la Vall de Ses Figueroles" adjudicat a una empresa externa per la DG de Biodiversitat. Les obres es troben inconcloeses i encara queden els materials de construcció (formigonera, bigam, sacs de ciment, teules) als sestadors i enderrocs i palers de fusta escampats als voltants de la clastra.

Caseta de Sa Rota (fotografies 036, 037). Situada entre el Coll de Sa Rota i les marjades d'aquest mateix nom. Caseta de roter, en estat de runa. Sense teulada i amb nombrosos esbaldrechs interiors, en destaquen els seus murs exterior i contraforts, encara dempeus.

Porxo de l'Aladernar. Caseta de roter, en estat de runa, al vessant SE de la Peña de l'Aladernar.

INFRASTRUCTURES	SUPERFÍCIE CONSTRUÏDA	ESTAT DE CONSERVACIÓ
Cases de possessió de ses Figueroles	325 m ²	Dolent
Caseta de sa Rota	50 m ²	Runes
Porxo de l'Aladernar	16 m ²	Runes

Taula 11. Construccions a la finca de Ses Figueroles

Consultau el mapa d'infraestructures núm. 9, en l'annex X i per a la ubicació d'aquests elements.

✓ Tancaments

La delimitació física amb paret de pedra no és constant a tota la finca i es fonamenta en la divisió tradicional dels predis de muntanya. Al nord, separant la finca de ses Figueroles dels predi de Menut existeix una impressionant paret que supera els 750 metres de llarg en el seu recorregut intermitent. A nord-oest, confrontant amb la finca de Son Amer, hi ha una doble delimitació física, per una banda les penyes del Puig de Ses Covasses, que a la vegada presenta una paret limitant de 332 m. Al sud-est i nord-est, conformant els límits amb les possessions confrontats de Sa Coma i Alcanella respectivament són tancats amb mur de pedra seca (275 m a Sa Coma i 306 m a la paret d'Alcanella). En el segon cas, es combina un tram de mur amb restes de malla de filferro superposada i en mal estat de conservació, amb un tancat modern, de pedra i reixa d'altura superior al metre.

Pel que fa als tancaments interiors, també se segueix la manera tradicional amb paret de pedra molt present a la vall de Ses Figueroles i als diferents camps marjats.

Al vessant oriental del Coll de Sa Rota hi podem trobar tres parets: un petit tram paral·lel al torrent de 114 m, i dos trams enllaçats, dels quals, el de l'extrem sud, de 247 m de llargària és el que presenta més esbaldrechs (i la casa de neu adossada), essent l'altre, de 215 m i travessat pel camí del comellar per un portell.

D'altra banda la zona propera a les cases de possessió presenta un mosaic de parets i antics tancaments inicialment amb unes funcions ramaderes, però que avui dia no

tenen cap ús i presenten, en general un aparent estat d'abandó (esbaldrecs i malla rovellada).

Pel que fa als tancats amb pedra, cal destacar els murs de contenció del tram proper a les cases dels torrents del Comellar i dels Picarols (269,3 m lineals), els tancats d'alzinar del vessant oposat a les cases (carena de Monnàber) (700 m) que s'uneixen, tot travessant el torrent d'Alcanella a un mur paral·lel al mateix, i un altre tancat ocupat per alzines, en aquest cas amb malla superposada, a pocs metres al sud de la casa (338,4 m).

L'estat de conservació d'aquestes parets i malles és irregular, amb nombrosos esbaldrecs i alguns necessiten ser retirats o adobats. En total són més de 1700 m de paret seca i 1595 m aproximadament de malla i podeu consultar l'estat de conservació en el mapa d'infraestructures núm. 9 de l'annex X i a la fitxa de projectes F13.

Una vegada establerts els límits definitius de Ses Figueroles a través de l'atermenament i amollonament (veure Projecte F10), s'haurà de procedir a instal·lar els tancaments, en alguns casos, aprofitant parets seques o malles metàl·liques ja existents. S'admetran nous tancaments integrats en el paisatge però adaptats a la tipologia del terreny, que permetin el trànsit de fauna i construïts amb tècniques tradicionals: les parets seques, malla metàl·lica cinegètica (de 15x15 cm) amb suport de fusta (o de ferro galvanitzat a sòls rocallosos), tancaments de pastor elèctric i bardisses.

✓ Hidràulica

A Ses Figueroles es localitzen dues fonts naturals: la font de Sa Rota i la de Sa Mata.

Els aprofitaments de les seves aigües ha canviat d'ençà s'abandonaren les activitats agrícoles i ramaderes a Ses Figueroles. D'antuvi, l'aigua, un recurs escàs a la finca, fou utilitzada per regar els horts de fruiters i hortalisses de la Rota d'Adalt i dels sementers del fons de la vall. Actualment, s'aprofiten per a l'abastament humà (els excursionistes i visitants de la finca), abeurar la fauna salvatge i, en el cas de la font de Sa Rota, principalment, per al manteniment de poblacions de ferreret.

Ambdues fonts estan unides mitjançant una conducció, des de la Font de Sa Rota a la font de Sa Mata, que donen les seves aigües a un tub de material plàstic que les porta a l'aljub de les cases, des d'on se'n podria disposar per als antics usos agrícoles i abastiment de la casa (vegeu el projecte F05). Aquest tub, queda a la vista o suspens per sobre les branques dels arbres al llarg de gran part del seu recorregut pel Comellar (uns 620 metres aproximadament)

Hi ha tres safareigs: un de buit i en runes, al peu de Ses Penyetes (fotografia 012) (inicialment concebut per allotjar ferrerets), un aljub a les cases, i un tercer, el de la Rota. En aquest darrer s'hi allotja una important població de ferrerets gràcies a l'aigua de la font, presenta una coberta rústica de branques de pi sobre malla plàstica (fotografies 011, 018), i pèrdues d'aigua a causa dels cruïls al seu interior i la manca de manteniment.

Per conèixer altres detalls sobre les característiques d'aquest elements, consulteu l'apartat d'Hidrologia del present document i el projecte F05 i F06.

✓ Senyalització

Només s'han detectat dues tipologies de senyal: les senyals referents al règim cinegètic i de prohibició de fer foc per evitar el risc d'incendi. Els primers, els referents al règim

cinegètic, es tracten majoritàriament de cartells de 2on ordre (triangles blanc i negre oposats) establerts pel Reglament de caça per a les figures de vedat o refugi, però també es localitzen de primer ordre, on s'indica amb lletres de forma incorrecte el règim al que pertany la finca (Caça controlada, referent al règim de Vedat de caça). Es troben tan sols a la zona de contacte amb la finca privada del Guix (vegeu mapa núm. 8 a l'annex X). Per tant, s'ha de senyalitzar tota la finca, tal com estableix el Reglament de caça.

En relació als cartells d'indicació de prohibició d'encendre foc, se n'ha localitzat un al camí de Ses Figueroles, a l'altura des Coll de Sa Rota.

No hi ha instal·lat cap tipus de cartell que faci referència a: recomanacions d'ús, itineraris o actuacions determinades (Programa de recuperació del ferreret, rehabilitació de les cases de possessió), ni cap cartell de benvinguda i normatiu de la finca pública.

Al Projecte F16 s'especifica quins indicadors són els que manquen i, per tant, s'han d'afegir, tenint present que tots els cartells es col·locaran en els llocs on l'impacte visual sigui lleu, però alhora accessible per al visitant.

La localització dels senyals existents es pot veure en el mapa de senyalització, accessos i xarxa viària interna núm. 8.

✓ **Inversions i actuacions a la finca**

A continuació, la taula 12 mostra el llistat de les actuacions i les inversions més significatives que ha promogut l'administració a la finca pública de Ses Figueroles.

Pel que fa al llistat detallat d'actuacions per a la recuperació del ferreret, es desglossen a l'apartat de Recuperació del Ferreret (*Alytes muletensis*), capítol 1.4 del present document.

A la següent taula, com es pot observar, en alguns casos, l'execució final o alguna de les seves parts, no han pogut ser verificades, a causa de la falta d'informació o confirmació al respecte. Us remetem a la font o entitat encarregada d'elaborar i/o executar els projectes per a tal efecte.

ANY PROJECTE	CODI CARTOGRÀFIC	NOM DEL PROJECTE / DESCRIPCIÓ	EXECUCIÓ	
1996-97	N1	Restauració de l'abeurador per a la introducció de ferrerets Dipòsit d'aigua artificial construït a ran de terra i alimentat per una font que ha estat restaurada recentment.	Empresa externa	Ca, GF
1998?	N2	Projecte de millora de la Finca Pública de Ses Figueroles: adobament de la teulada dels antics sestadors Refer forjat del primer pis	Empresa externa (1999?)	Ca, GF
1999 (març)	N3	Arranjament de marjades al sementer de ses Cases de ses Figueroles: 267 m.l.	TRAGSA (2000)	Ca, GF

Taula 12. Actuacions a la finca pública de Ses Figueroles

I/C	Treball que s'ha realitzat i ha estat confirmat a la documentació d'IBANAT/Conselleria
GF	Treball que s'ha realitzat i ha estat confirmat per Guarderia Forestal
Ca	Actuació cartografiada
A	Treball que es realitza en l'actualitat

Actuacions projectades

2a part. Objectius

2.1. Objectius generals

Conservació i restauració del patrimoni natural i etnològic

Es consideren com a objectius principals, a què cal subordinar la resta, el manteniment i la millora dels béns naturals, paisatgístics i etnològics de la finca, o la recuperació dels que s'hi poden haver extingit, mitjançant una regulació i ordenació dels usos que promogui una protecció ambiental i patrimonial.

Gestió de l'ús públic i la interpretació ambiental

Promoure, si es considera oportú, i regular les activitats d'ús públic i interpretació ambiental que contribueixen al millor coneixement i valoració dels trets naturals, culturals i paisatgístics de la finca, per tal de sensibilitzar i conscienciar per a la conservació del patrimoni natural i etnològic, com exemple representatiu del patrimoni de la Serra de Tramuntana.

Foment de la recerca

És important facilitar i fomentar les labors científiques i d'investigació per aprofundir en el coneixement dels valors ambientals i paisatgístics de la finca, així com la rendibilitat dels seus usos i potencialitats.

2.2. Objectius operacionals

A. De conservació

A.1. Protegir i recuperar la flora i la fauna autòctones

A.1.1. conservar les espècies rares i amenaçades

A.1.2. promoure la colonització per les espècies en situació demogràfica desfavorable

A.1.3. protegir elements singulars de l'entorn natural

A.1.4. destinar llavors selectes al banc de llavors del viver forestal

A.2. Planificar la prevenció d'incendis, en el context del Pla comarcal de Tramuntana.

A.3. Conservar el sòl i detenir els processos erosius:

A.3.1. Conservació i restauració de murs i marjades

A.4. Mantenir i rehabilitar els elements del patrimoni cultural

A.4.1. restablir els elements del patrimoni cultural seguint criteris tradicionals de construcció

A.5. Millora i manteniment de les infraestructures de la finca

A.5.1. eliminació de tancaments amb filferro en mal estat

A.6. Establir els límits reals i definitius de la finca

A.7. Assegurar la tutela i defensa jurídica de la finca

B. D'ús públic

B.1. Reordenar els espais d'ús públic:

B.1.1. millorar la senyalització de la finca

B.1.2. establir un model únic i comú de senyalització de les finques públiques

B.1.3. regular els itineraris

B.2. Fomentar i facilitar la participació en les tasques de gestió i conservació de la finca als voluntaris

B.3. Donar a conèixer les finques públiques a través de la xarxa

B.4. Mostrar als visitants els valors naturals i culturals de la finca

B.5. Gestionar l'ús de les cases de possessió com a refugi de pas

B.6. Establir unes mesures de seguretat per als usuaris / responsabilitat civil

C. De Recerca

C.1. Potenciar els estudis i les investigacions científiques i socioculturals.

C.2. Compilar i arxivar la part de la documentació i referències bibliogràfiques de Ses Figueroles

3a part. Zonificació

3.1. Criteris de zonificació

La finca pública de Ses Figueroles inclou uns terrenys que es diferencien des del punt de vista de les característiques naturals, de la capacitat d'acollida de visitants i de la necessitat de recuperació.

La zonificació permet la delimitació de les àrees de diferent utilització i vocació amb la compartimentació del territori d'acord amb els usos permesos i les actuacions que s'hi desenvolupin, per reduir la complexitat de la gestió i fer-la més fàcil.

Consulteu el mapa núm. 11 de zonificació.

3.2. Definició d'unitats

A l'efecte de precisar l'ordenació dels usos i de les activitats a la finca pública, i amb l'objectiu de fer compatible l'espai ordenat en aquest Document amb els requeriments de preservació dels recursos naturals, culturals i paisatgístics amb l'ús públic, a Ses Figueroles s'estableixen les següents zones:

1. Zona de CONSERVACIÓ

Són zones d'indubtable valor naturalístic, científic, cultural i paisatgístic que presenten o no un cert grau de transformació antròpica. La destinació principal és la conservació i la restauració, mitjançant una gestió activa, dels valors naturals i culturals i la seva qualitat paisatgística i ecològica. Hi són igualment compatibles el trànsit controlat de visitants i la promoció d'activitats educatives i interpretatives.

S'hi poden dur a terme:

- La gestió dels hàbitats.
- La gestió forestal sostenible.
- La gestió sostenible de les infraestructures.
- El trànsit autoritzat de visitants.
- L'educació ambiental, la interpretació del medi i la investigació, sotmesos a control.
- Les mesures i les actuacions de prevenció i lluita contra els incendis i les plagues forestals.
- La recol·lecció sostenible de les espècies silvestres no protegides de consum tradicional per autoconsum mentre no signifiquin el desarrelament de plantes o la destrucció del miceli dels fongs (que s'ha de regular en el futur per a la generalitat de les finques públiques, amb unes possibles restriccions a Cúber).

No s'hi admeten:

- Les activitats econòmiques no autoritzades.
- La circulació de visitants en aquelles àrees que per raons excepcionals de conservació puguin establir-se i delimitar-se per la D. G. de Biodiversitat.

2. Zona d'ÚS PÚBLIC

La destinació principal és l'acollida i el trànsit de visitants i la gestió de les activitats d'educació, interpretació i activitats de lleure.

S'hi admeten:

- Els usos recreatius, amb les limitacions que estableix la normativa aplicable.
- El trànsit de visitants.
- L'educació ambiental i la interpretació del medi.
- La gestió sostenible de les infraestructures.
- Les mesures i les actuacions de prevenció i lluita contra els incendis.

No s'hi admeten:

- Les activitats que no permet la normativa aplicable.
- Les activitats econòmiques no autoritzades.
- La circulació de visitants en aquelles àrees que per raons excepcionals de conservació puguin establir-se i delimitar-se per la D. G. de Biodiversitat.

S'hi poden autoritzar les mateixes activitats que a la zona de conservació preferent.

4a part. Programes

Des de la visió integral de la gestió d'un territori que pretén el Document de gestió de Ses Figueroles, és pot agrupar en uns PROGRAMES tota una sèrie de propostes diverses d'actuació.

En definitiva, doncs, el marc operacional quedarà definit en tres àmbits d'actuació per als quals hi haurà unes unitats diferents d'actuació. Són, de major a menor grau de complexitat, les següents:

- 1) Els programes. Un conjunt de projectes d'una temàtica diversa orientats en una determinada direcció. La unitat d'actuació serà extensa: agrupacions de MUP i finques públiques, comarques (serra de Tramuntana, Llevant, ...), illes, etc.
- 2) Els projectes. Basats en actuacions que s'adrecin a complir uns objectius concrets. La unitat d'actuació serà la finca pública o alguna de les seves parts.
- 3) Les actuacions. Unes tasques concretes que formen part d'un projecte i que tindran l'objectiu de resoldre un problema o una mancança concreta que s'hagi detectat. La unitat d'actuació seran uns punts concrets dins del territori del MUP o finca pública.

Els programes són, en principi, els següents:

- I. Programa “Bosc autòcton”
- II. Programa “Evita el foc”
- III. Programa de protecció d'espècies
- IV. Programa d'ús públic
- V. Programa de protecció i restauració del patrimoni cultural, històric i etnològic
- VI. Pla de seguretat

Cada programa pot incloure uns projectes o unes activitats de recerca sobre el seu centre d'interès. Vegem a continuació els projectes que cal incloure en cada un dels programes en el cas de Ses Figueroles:

- I. Programa “Bosc autòcton”:
 - A. Actuacions de correcció de l'erosió
- II. Programa “Evita el foc”:
 - A. Pla preventiu d'incendis
- III. Programa de protecció d'espècies:
 - A. Realització d'un Inventari de Biodiversitat de la finca
 - B. Control de la població de cabra orada i manteniment de la varietat autòctona
 - C. Reparació i millora de les fonts de Sa Rota i de sa Mata per a la reintroducció del Ferreret (*Alytes muletensis*)
 - D. Restauració i desmantellament de punts d'aigua per poblacions introduïdes de Ferreret (*Alytes muletensis*)
 - E. Control de *Rana perezi* i *Natrix maura*
 - F. Seguiment d'espècies en perill, rares i vulnerables
 - G. Declaració d'arbres singulars
 - H. Obtenció de llavors selectes

IV. Programa d'ús públic

- A. Recuperació de les Cases de Ses Figueroles
- B. senyalització
- C. Pàgina web
- D. Recull documental i bibliogràfic de finca de Ses Figueroles

V. Programa de protecció i restauració del patrimoni cultural, històric i etnològic:

- A. Recuperació de les Cases de Ses Figueroles

VI. Pla de seguretat:

- A. Pla de seguretat

5a part. Actuacions i projectes

Cada projecte correspon a una àrea, no és més que una classificació per ajudar a identificar a quin àmbit o temàtica pertany. Les prioritats són indicatives, i les quanties aproximades, i han de ser definides en detall en el moment de redactar els projectes.

Àrea de CONSERVACIÓ			
Codi	Títol	Prioritat	Cost
F01	Realització d'un Inventari de Biodiversitat de la finca	Alta	9.000 €
F02	Pla preventiu d'incendis	Alta	Mitjans propis
F03	Control de la població de cabra orada i recuperació de la varietat autòctona	Alta	Mitjans propis
F04	Recuperació de les Cases de Ses Figueroles	Alta	30.000 €
F05	Reparació i millora de les fonts de Sa Rota i de sa Mata per a la reintroducció del Ferreret (<i>Alytes muletensis</i>)	Alta	2.000 €
F06	Restauració i desmantellament de punts d'aigua per poblacions introduïdes de Ferreret d' <i>Alytes muletensis</i>	Alta	2.000 €
F07	Control de <i>Rana perezi</i> i <i>Natrix maura</i>	Alta	Sense despesa inicial €
F08	Seguiment d'espècies en perill, rares i vulnerables	Alta	9.000 €
F09	Declaració de M.U.P.	Alta	Mitjans propis
F10	Atermenament de la finca	Alta	Mitjans propis
F11	Actuacions de correcció de l'erosió	Mitjana	Sense fixar
F12	Declaració d'arbres singulars	Mitjana	Mitjans propis
F13	Tancaments	Mitjana	Mitjans propis
F14	Pla de conservació del voltor negre	Baixa	Sense despesa inicial
F15	Obtenció de llavors selectes	Baixa	Sense despesa inicial

Àrea d'ÚS PÚBLIC			
Codi	Títol	Prioritat	Cost
F16	Senyalització	Alta	12.000 €
F17	Pàgina Web	Mitjana	3.000 €
F18	Projectes voluntariat, educació ambiental i investigació	Mitjana	Mitjans propis

Àrea de RECERCA			
Codi	Títol	Prioritat	Cost
F19	Recull documental i bibliogràfic de finca de Ses Figueroles	Alta	Mitjans propis

Àrea de SEGURETAT			
Codi	Títol	Prioritat	Cost
F20	Pla de seguretat	Alta	Mitjans propis

S'ha de fer constar que hi haurà projectes, durant l'execució del pla, que no es poden avaluar en aquest moment, ja que depenen dels resultats dels estudis o planificacions de detall que queden incloses en el present document en qualitat de propostes. D'altra banda, el cost de les projectes son merament indicatius.

A l'annex VIII es pot veure el conjunt de les fitxes dels projectes que proposa aquest document de gestió.

Les actuacions de cada projecte o complementàries als mateixos es detallaran en els plans anuals de la finca.

6a part. Organització i personal

La gestió de la finca pública Ses Figueroles correspon a la Conselleria de Medi Ambient en tots els seus aspectes, i més concretament els relatius a la conservació, d'ús públic, agraris i ramaders, a través de les diverses Direccions Generals (DG de Biodiversitat, DG de Mobilitat i Educació Ambiental, DG de Recursos Hídrics) i l'empresa pública IBANAT.

Aquesta gestió pot millorar-se amb la concreció, en cada finca pública o grup de finques (definides per la seva proximitat geogràfica), de distints plans i/o programes d'actuació, de caràcter plurianual o anual, en les termes prevists a la legislació sectorial (Llei4/1989, llei de monts,...), però en tot cas es redactarà, en forma de síntesi o resumen, un **pla d'actuacions anual**, que desenvolupi i concreti els projectes prevists en els documents de gestió, així com els plans i programes.

Cada una de les accions ha de tenir la concreció de la responsabilitat tècnica, la concreció detallada de la partida pressupostària i un procediment de coordinació amb tots els tècnics que hi treballen i, sobretot, amb el personal de camp disponible per executar-les.

En el cas que la finca formi part en el futur d'un **espai natural protegit**, la persona que n'exerceixi la direcció és la responsable de la coordinació efectiva de les actuacions.

A cada fitxa de gestió d'aquest document s'indica el servei o els serveis responsables de l'execució de cada projecte. Per a una bona part d'aquests, es comptarà amb les brigades de les finques públiques de l'IBANAT, o amb altre personal del mateix IBANAT.

Un mecanisme essencial de coordinació és el de mantenir un arxiu complet de tota la documentació que faci referència a la finca pública, a l'execució dels projectes, les autoritzacions, etc. que servirà com a base per revisar aquest **Document de gestió** i redactar una memòria periòdica que reflecteixi el grau de compliment dels objectius. A cada fitxa de gestió d'aquest document s'indica el/s servei/s responsable/s de l'execució de cada projecte.

La Direcció General de Biodiversitat, entitat responsable dels aspectes de gestió científica i conservació, planificació i inspecció, ha de promoure tots els procediments per coordinar-se el millor possible, d'acord a les directrius emanades de la persona titular de la Conselleria. Així mateix, la Direcció General és directament responsable de les relacions externes, en el marc dels enllaços amb altres entitats, com ara el Consell de Mallorca.

La Direcció General de Biodiversitat, entitat responsable dels aspectes de gestió científica i conservació, planificació i inspecció, ha de promoure tots els procediments per coordinar-se el millor possible, d'acord a les directrius emanades de la persona titular de la Conselleria.

6.1. Personal

Avui dia, el personal destinat a la gestió d'aquesta finca és el següent:

- un agent forestal de la Conselleria de Medi Ambient (a temps parcial), responsable de la vigilància, de la informació a l'usuari, del seguiment de les espècies i de la gestió,
- una brigada de finques públiques (quatre peons, dos d'ells especialistes) de l'IBANAT (també a temps parcial), responsable del control d'usos, de la informació al públic, del manteniment i de la conservació d'espècies,
- els tècnics dels diferents serveis de la Direcció General de Biodiversitat, amb una dedicació parcial.

7a part. Anàlisi del compliment dels objectius

El Document de gestió de la finca pública de Ses Figueroles s'ha de revisar del tot **cada 4 anys**. Per revisar aquest document de treball s'ha de redactar una memòria que reflecteixi el grau de compliment dels objectius que s'havien marcat en un primer moment. Aquesta memòria esdevindrà la base d'un nou document de gestió on es revisin els objectius anteriors i se'n proposin de nous, si pertoca.

En el cas que canviïn les circumstàncies actuals, i en especial si es constitueix el parc de la serra de Tramuntana, el document es pot revisar en qualsevol moment, segons els objectius que emanin de la planificació de l'espai natural protegit.

Cada any s'ha d'elaborar un pla d'actuacions, i s'ha de presentar un informe sobre tots els àmbits d'actuació i el grau d'execució. El pla d'actuacions anual ha d'incloure el pressupost i les prioritats bàsiques.

7.1. Avaluació dels projectes

Per a cada una de les actuacions o projectes es farà un seguiment anual. S'haurà d'establir un model de fitxa que reflecteixi, entre d'altres, les dates d'inici i finalització de l'actuació, descripció de les tasques, responsable de l'execució i els canvis sobre la previsió inicial del cost.

Per a cadascun dels projectes o de les actuacions s'ha de fer un seguiment anual. S'ha d'establir un model de fitxa que reflecteixi, entre d'altres, les dates de començament i acabament de l'actuació, la descripció de les tasques, el responsable de l'execució i els canvis sobre la previsió inicial del cost.

8a part. Bibliografia

- Alomar, G., Mus, M. i Rosselló, J.A. (1997). Flora endèmica de les Balears. Ed. Consell Insular de Mallorca. FODESMA.
- Amer A., Segura P.A., (1996). Les Cases de Neu. Les construccions de paret seca per a la recollida de neu a Mallorca. Papers de Sa Torre, Aplecs de Cultura. Patronat de l'Escola Municipal de Mallorca. Manacor.
- Arxiu municipal de Selva, caixes 496 i 847.
- Barceló, B. (1990). PORN del sector central de la Serra de Tramuntana. Govern Balear. Conselleria d'Agricultura i Pesca.
- Bolós, O. (1996). La vegetació de les Illes Balears. Comunitats de plantes. Institut d'Estudis Catalans. Barcelona.
- Encinas, J. A., (1997). Inventari Espeleològic de les Illes Balears, any 1997. Revista *Endins*, 21, Palma.
- FODESMA (1984). La pedra en sec. Obra, paisatge i patrimoni Consell Insular de Mallorca.
- Garcia Pastor, J. (1969). Rutas Escondidas de Mallorca, nº32: Lluc-Sa Coma (Por Ses Figueroles y el Portell del Vent). Imprenta Politécnica. Palma.
- Gorrias, A. (2001) Les Cases de Neu de Mallorca. Història, comerç i itineraris. Ed. El Far de les Crestes, Palma.
- Llobera O'Brien, M. Estudi de les fonts a propietats públiques de la Serra de Tramuntana de Mallorca. Govern de les Illes Balears. Conselleria de Medi Ambient, Direcció General de Biodiversitat. 1999. Inèdit.
- Mapa Geològic d'Espanya, 1:50000, Inca 671 (39-26). Institut Tecnològic Geominer d'Espanya.
- Mapa Topogràfic Nacional d'Espanya, 1:25000, Selva 671-I. Institut Geogràfic Nacional. 1985.
- Mejías, R.; Amengual, J. (2000). Libro Rojo de les vertebrados de las Baleares. Documents Tècnics de Conservació II època, núm. 8. Conselleria de Medi Ambient, Govern de les Illes Balears.
- Normes Subsidiàries d'Escorca (1993). Ajuntament d'Escorca.
- Ordines Garau, A. (1989). Els noms de lloc del terme de Selva. Conselleria de Cultura, Educació i Esports, Govern Balear. Palma.
- PANDION S.L. (1998). La cabra salvatge mallorquina., Conselleria de Medi Ambient, Ordenació del Territori i Litoral. Govern de les Illes Balear.

- Pla Especial de Protecció d'Escorca (2000). Ajuntament d'Escorca.
- Pons, G.X.; Palmer, M. (1996). Fauna endèmica de les Illes Balears. Societat d'Història Natural de les Balears. Palma.
- Román, A., Mayol, J. (1997). La recuperación del Ferreret, *Alytes muletensis*. Documents tècnics de conservació. Govern de les Illes Balears. Palma de Mallorca.
- Ruiz Altaba, C., Sáez, L., Alomar, G. (1995). Inventari de Biodiversitat de les Finques Públiques de la Serra de Tramuntana. Volum III Part 2ª. SEFOBASA. Conselleria d'Agricultura i Pesca, Govern Balear. Palma
- Sáez, Ll.; Rosselló, J.A. (2001). Llibre Vermell de la flora vascular de les Illes Balears. Documents Tècnics de Conservació II època, núm. 9. Conselleria de Medi Ambient, Govern de les Illes Balears.
- SECONA (1993). Plans de conservació dels vegetals amenaçats de les Balears. I. Mallorca. Documents Tècnics de Conservació nº19. Conselleria d'Agricultura i Pesca, Govern Balear. Palma.
- SECONA, (1993).Inventari de Punts d'Interès Científic de les Balears (Mallorca). Documents Tècnics de Conservació nº16. Conselleria d'Agricultura i Pesca, Govern Balear. Palma.
- Trías, M., Payeras, C., Ginés, J. (1979). Inventari espeleològic de les Balears. Endins. 5/6.
- VV.AA. Memòries del Pla de recuperació del Ferreret (*Alytes muletensis*). Anys 1991, 1992, 1993, 1994-1995, 1996-1997, 1998, 1999, 2000, 2001. Govern d'elles Illes Balears

ANNEX I: FLORA ENDÈMICA PRESENT A SES FIGUEROLAS

ESPÈCIES	ALTRES NOMS	NOM COMÚ	GRAU ENDEMISME	UICN	PROTECCIÓ	POSSIBLES AMENACES
<i>Bellium bellidioides</i>		Berguer, margalideta	BAL, CO, SAR	NT	No protegit	No amenaces evidents
<i>Cyclamen balearicum</i>		Pa porcí, rapa de porc, viola de sant Pere, capellets de Sant Pere, patata morenera	MA, ME, CAB, EI, Sud França	NT	Conveni de Washington	No amenaces evidents
<i>Hypericum balearicum</i>		Estepa joana, estepa oliera, sacorrell	MA, MEN, CAB, EI	NT	No protegit	EI i ME poblacions escasses i fràgils
<i>Crocus cambessedesii</i>		Safrà bord	MA i ME	NT	No protegit	No amenaces evidents
<i>Rhamnus ludovici-salvatoris</i>		Lampúdol bord, rotaboc	GIM	NT	No protegit	ME única població a punt de desaparèixer per alteració d'hàbitat
<i>Phlomis italica</i>		Estepa blenera, estepa de bací, blens de frare	MA i ME	NT	No protegit	No amenaces evidents

Abreviatures Endemismes: MA: Mallorca; ME: Menorca ; EI: Eivissa; CAB: Cabrera ; GIM: Gimnèsies ; BAL: Balears ; SAR: Sardenya ; CO: Còrsega; **Categories UICN:** NT: Quasi Amenaçat.

ANNEX IIa: ESPÈCIES DE SES FIGUEROLES INCLOSES EN EL CATÀLEG BALEAR D'ESPÈCIES VEGETALS AMENAÇADES (Decret 24/1992)

ESPÈCIE	ALTRES NOMS	NOM COMÚ	CATEGORIA CBEA	UICN
<i>Buxus balearica</i>		Boix	Annex IIIA-Interès Especial	

ANNEX III. FAUNA ENDÈMICA PRESENT A SES FIGUEROLES

ESPÈCIE	NOM COMÚ	UICN	GRAU ENDEMISME.	PROTECCIÓ
AMFIBIS				
<i>Alytes muletensis</i>	Ferreret	CR	MA	Directiva Hàbitats (Annex II* i IV), CNEA
GASTROPODA				
<i>Iberellus balearicus</i>	Caragol de serp	RA	MA, DRAG	
<i>Trochoidea muntaneri</i>		VU	MA	
ARTRÒPODES				
<i>Gonepteryx cleopatra balearica</i>		NT	BAL	

Endemismes: MA: Mallorca; DRAG: Dragonera; BAL: Balears;
Categories UICN: NT: Quasi Amenaçat; RA: Rar; VU: Vulnerable; CR: En Perill Crític.; **CNEA:** Catàlogo Nacional de Especies Amenazadas

ANNEX IV. FAUNA DE SES FIGUEROLES INCLOSA AL CATÀLEG NACIONAL D'ESPÈCIES AMENAÇADES (REIAL DECRET 439/90)

ESPÈCIE	NOM COMÚ	CATEGORIA	ESTATUS
AMFIBIS			
<i>Alytes muletensis</i>	Ferreret	En Perill d'Extinció	
RÈPTILS			
<i>Natrix maura</i>	Serp d'aigua	Interès Especial	
<i>Tarentola mauretanica</i>	Dragó	Interès Especial	a

Estatus: a: abundant.

ANNEX V. ESPÈCIES CINEGÈTIQUES DE SES FIGUEROLES

ESPÈCIE	NOM COMÚ	ESTATUS
<i>Capra hircus</i>	Cabra orada	a
<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Conill	a

Estatus: a: abundant.

ANNEX VI: PUNTS D'INTERÈS CIENTÍFIC

Inventari SECONA, 1993: coordenades UTM amb una precisió de 100 m que assenyalen el vèrtex inferior esquerre de la quadrícula. Si l'extensió s'indica com <1ha significa que l'àrea que ocupa el PIC dins la quadrícula és petita (coves, fonts). Si no hi consta la indicació, el PIC ocupa tota l'àrea o no se'n coneix bé la situació. (Cada PIC duu el número que li assigna el document original).

Localització: Torrent des Guix 1	Núm. PIC: 617
Interès: Zoològic	C. UTM: DE 915 064
Informador: A. Román	

Localització: Torrent des Guix 2	Núm. PIC: 617
Interès: Zoològic	C. UTM: DE 915 065
Informador: A. Román	

Localització: Torrent des Guix 3	Núm. PIC: 617
Interès: Zoològic	C. UTM: DE 916 062
Informador: A. Román	

Localització: Torrent des Guix 4	Núm. PIC: 617
Interès: Zoològic	C. UTM: DE 916 063
Informador: A. Román	

Localització: Torrent des Guix 5	Núm. PIC: 617
Interès: Zoològic	C. UTM: DE 917 059
Informador: A. Román	

Localització: Torrent des Guix 6	Núm. PIC: 617
Interès: Zoològic	C. UTM: DE 917 060
Informador: A. Román	

Localització: Torrent des Guix 7	Núm. PIC: 617
Interès: Zoològic	C. UTM: DE 917 061
Informador: A. Román	

Localització: Torrent des Guix 8	Núm. PIC: 617
Interès: Zoològic	C. UTM: DE 917 062
Informador: A. Román	

Localització: Torrent des Guix 9	Núm. PIC: 617
Interès: Zoològic	C. UTM: DE 918 058
Informador: A. Román	

Localització: Torrent des Guix 10	Núm. PIC: 617
Interès: Zoològic	C. UTM: DE 918 059

Informador: A. Román	
-----------------------------	--

Localització: Torrent des Guix 11	Núm. PIC: 617
Interès: Zoològic	C. UTM: DE 919 058
Informador: A. Román	

Localització: Torrent des Guix 12	Núm. PIC: 617
Interès: Zoològic	C. UTM: DE 920 058
Informador: A. Román	

ANNEX VII: FITXES DE PATRIMONI

ANNEX VIII: FITXES DE PROJECTES

Les fitxes que s'inclouen a continuació tenen un valor indicatiu, ja que el detall de les actuacions i la valoració econòmica són provisionals, i es detallaran amb més precisió en el moment de redactar-se cada un dels projectes corresponents.

Document de gestió de Ses Figueroles	Fitxa de projecte
Títol: Realització d'un Inventari de Biodiversitat de la finca	
Àrea: Conservació	Codi F01
Programa: <u>Protecció d'espècies</u>	Prioritat Alta
Objectiu Protegir i recuperar la flora i la fauna autòctones	
<p>Descripció Elaborar un inventari de biodiversitat de la finca, referent a flora i fauna, incloent una cartografia acurada de les poblacions vegetals (utilitzant també la classificació CORINE), seguint el model d'anteriors inventaris de biodiversitat elaborats per altres finques públiques.</p> <p>Per completar l'estructura i informació dels inventaris ja existents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Elaborar els mapes cartogràfics pertinents per poder ubicar-hi tots els endemismes catalogats i d'espècies amenaçades. Aquests mapes han de permetre el seguiment de l'evolució de les poblacions d'aquestes espècies al llarg del temps - Elaboració d'un llistat d'ocells nidificants, posant èmfasi en aquelles espècies protegides, en espècies més sensibles a alteracions del medi (per exemple rapinyaires) i en tàxons endèmics. Incloure també en aquest estudi aquelles espècies que no són ni endèmiques ni catalogades en perill però que han vist reduïdes de forma sensible les seves poblacions (per exemple, el corb). - Valorar l'estat de les poblacions de quiròpters als hàbitats favorables per aquestes espècies dins la finca. La protecció d'aquest grup exigeix la protecció de totes les cavitats, especialment aquelles susceptibles a ser colonitzades per quiròpters. Elaboració d'una proposta de creació de LICs de cavitats susceptibles d'allotjar rata-pinyades. 	
Execució Contracte extern	Seguiment DG de Biodiversitat, Servei d'Espècies
Avaluació inicial del cost 12.000 €	
Any execució 2003-2004	

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Pla preventiu d'incendis		
Àrea: Conservació	Codi F02	
Programa: <u>Evita el foc</u>	Prioritat Alta	
Objectiu Planificar la prevenció d'incendis, en el context del Pla comarcal de Tramuntana		
<p>Descripció</p> <p>Les actuacions en matèria de prevenció contra incendis s'emmarquen en el Pla Comarcal de Defensa Contra Incendis a la Comarca de la Serra de Tramuntana i es podrien veure complementades per altres en funció de les necessitats de la finca. Les previsions d'actuacions a realitzar són les següents:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Instal·lació d'un dipòsit de 48 Tm, metàl·lic de tapa mòbil. No s'ha decidit la localització, però aquesta es localitzaria prop de les cases al fons de la vall; s'hauria de procurar que l'impacte fos el menor possible a la finca. - Obertura d'una faixa de defensa al llarg de la pista d'accés pel Guix al portell d'entrada a la finca pública i al llarg camí d'Alcanella, des de la finca d'Alcanella fins a les cases de Ses Figueroles. Faixa de 20 m x 20 m a banda i banda que al llarg de 2750 m, implica una superfície total de 11 ha realitzar. - Millora de la pista del Guix (1000 m). Infraestructura de lluita contraincendis localitzada íntegrament fora de la finca pública. - Reparació d'un tram de la pista forestal que accedeix a la finca des de Binibona, abans de la desviació cap a la Coma Llarga (Es Castell), coincidint amb una actuació que pretén arreglar un total de 500 m del camí d'aquesta coma. <p>Es pot contemplar la possibilitat de redacció, en el marc del Pla Comarcal de la Serra de Tramuntana, d'un pla específic per a Ses Figueroles, i aplicar-lo per fases anuals. En la redacció d'aquest pla haurien de quedar reflectits del punts importants en la lluita contraincendis que es donen a la finca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vigilància a la finca - Materials - Faixes existents - Dipòsits - Pla d'Evacuació 		
Execució Servei Gestió Forestal i actuacions concretes IBANAT	Seguiment DG de Biodiversitat	
Avaluació inicial del cost Mitjans propis. Es pressupostarà el cost d'inversions necessàries.		
Any execució 2003 (i aplicació en les anualitats següents)		

Document de gestió de Ses Figueroles	Fitxa de projecte
Títol: Control de la població de cabra orada i manteniment de la varietat autòctona	
Àrea: Conservació	Codi F03
Programa: <u>Protecció d'espècies</u>	Prioritat Alta
Objectiu Protegir i recuperar la flora i la fauna autòctones	
<p>Descripció Les actuacions sobre la població de cabres de Ses Figueroles s'integrarien en una estratègia global per a l'illa de Mallorca per reduir de les poblacions de la cabra orada. Segons l'estudi, la densitat ideal d'herbívors podria ser 0,3 u.b.m., mentre q l'estudi dona una densitat actual de d'0,65 u.b.m. Aleshores se proposa una reducció del 92% de la població excedent. El projecte s'estructura en dues fases: per a la primera, s'estableix un termini de 2 anys i es clausura amb una anàlisi del compliment dels objectius; per a la segona, el termini s'ha de determinar segons el resultat de l'anterior anàlisi. Les actuacions es concreten en:</p> <p><u>Fase I (2003-2004):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> a) Descastament intensiu d'acord amb els criteris de selecció de fenotips preestablerts. b) Seguiment estadístic rigorós dels controls de població. c) Avaluació periòdica de la població. d) Seguiment sanitari en animals descastats. <p><u>Fase II (2005-2007, variable):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> e) Continuació del descastament menys intens i més acurat, amb la possibilitat de fer-lo amb el sistema tradicional de caça amb llaç. f) Seguiment estadístic dels controls de població. g) Seguiment sanitari en animals descastats. <p>Proposta de creació d'una unitat de protecció d'espècies a IBANAT encarregada del control i selecció segons les previsions del Pla de Control de Cabres a Finques Públiques (Servei Protecció d'Espècies- DGB), amb la coordinació, supervisió i participació del Servei d'Agents de Medi Ambient.</p> <p>El personal encarregat d'aquest control s'organitzarà en funció de la periodicitat temporal establerta pel pla i respectant les quotes de descast. Podran participar en les tasques de control, previ acords o convenis puntuals, societats de caçadors locals o la Federació Balear de Caça.</p> <p>Informar el propietari d'Alcanella del seu deure de controlar les seves pròpies poblacions i de les feines constants de descast que es duren a terme.</p>	
Execució agents de Medi Ambient i, si n'és el cas, IBANAT	Seguiment DG de Biodiversitat
Avaluació inicial del cost Mitjans propis	
Període execució 2003-2007	

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Recuperació de les Cases de Ses Figueroles		
Àrea: Conservació		Codi F04
Programa: <u>Protecció i restauració del patrimoni cultural, històric i etnogràfic / Ús públic</u>		Prioritat Alta
Objectiu: restablir els elements del patrimoni cultural seguint criteris tradicionals de construcció, gestionar l'ús de les cases com a refugi de pas		
<p>Descripció</p> <p>Restaurar arquitectònicament el conjunt d'edificacions de la vall i rehabilitar-ho en previsió de tres usos principals diferenciats: una part com a refugi de fortuna per als excursionistes, una altra pels usuaris eventuals amb finalitats de recerca i conservació, i l'altra com a magatzem d'ús per a les entitats de recerca i voluntariat i eines de manteniment i reformes.</p> <p>Les actuacions mínimes que es duran a terme per mantenir en peu l'edifici principal fins que no es determini la seva funcionalitat són les següents: d'adobar el ferm, els murs del primer pis i reforçar la porta amb pany i les finestres.</p> <p>Entre d'altres accions que s'haurien de fer per remodelar els sestadors en refugi de fortuna estarien: la neteja de l'espai, reubicació dels materials de construcció que hi ha ara, col·locar una porta amb una balda perquè no hi passessin animals (sense pany), construir un trispol amb fusta per fer més còmode l'estada, habilitació d'una llar de foc amb bancs al voltant, etc.; tot seguint el model que s'utilitza als refugis de muntanya.</p> <p>També s'han de prendre mesures de restauració i conservació del safareig obert, l'antic forn, l'empedrat exterior, el pou i l'aljub.</p>		
Execució Contractació externa	Seguiment DG de Biodiversitat/DG de Patrimoni	
Avaluació inicial del cost 30.000 €		
Any execució 2003		

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Reparació i millora de les fonts de Sa Rota i de sa Mata per a la reintroducció del Ferreret (<i>Alytes muletensis</i>)		
Àrea: Conservació		Codi F05
Programa: <u>Protecció d'espècies / Protecció i restauració del patrimoni cultural, històric i etnològic</u>		Prioritat Alta
Objectiu: conservar les espècies rares i amenaçades, promoure la colonització per les espècies en situació demogràfica desfavorable, restablir els elements del patrimoni cultural seguint criteris tradicionals de construcció.		
<p>Descripció</p> <p>Recuperar font de sa Rota i la font de la Mata:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Excavar manual fins arribar a la surgència o vena d'aigua - Construcció pedra en sec de la mina, folrant la galeria que s'hagi excavat - Reparació de la canalització de l'aigua de la font de la Rota cap al safareig de nova construcció, i una d'evacuació del safareig en arribar a un cert nivell, cap a les marjades inferiors - Rehabilitar sistema de connexió de les aigües provinents tant del pou com de la font de Sa Mata i d'ambdós cap a l'aljub de les cases. <p>Retirada del tub que connecta les dues fonts entre elles i que havia de bastir l'aljub de les cases o bé refer el sistema de canalització. El nou sistema de canalització fins a l'aljub de ses cases hauria de tenir en compte criteris estètics i funcionals.</p>		
Execució Contractació externa/personal de la CMA adscrit a les finques públiques		Seguiment DG de Biodiversitat
Avaluació inicial del cost 2.000 €		
Any execució 2003-2004		

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Restauració i desmantellament de punts d'aigua per poblacions introduïdes de Ferreret (<i>Alytes muletensis</i>)		
Àrea: Conservació		Codi F06
Programa: <u>Protecció d'espècies / Pla de Recuperació del Ferreret (<i>Alytes muletensis</i>)</u>		Prioritat Alta
Objectiu Conservar les espècies rares i amenaçades, promoure la colonització per les espècies en situació demogràfica desfavorable		
<p>Descripció</p> <p>Condicionar un punt d'aigua artificial ja existent on s'ha realitzat una introducció de població de ferrerets. Donat el bon resultat del safareig Sa Rota ha donat, s'hauria de fer un manteniment regular del mateix i reparar-lo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • es necessita buidar per revisar-lo i arreglar possibles fissures i cruïres • retirada de algues i llots • fer un fons de formigó impermeable • retirada de la teulada actual i construir-ne una de nova de bigues, amb teules i bigada, que tapàs parcialment més de tres quartes parts del safareig i que l'aigua vessàs cap a l'interior de l'estructura. • control de poblacions de granot (veure projectes F07) • millora de la font (veure projecte F04) <p>Desmantellament d'un safareig, també creat dins del mateix projecte de protecció i conservació del Ferreret, que mai no va funcionar</p> <p>Pel que fa a les poblacions dels torrents les mesures adoptades farien referència a:</p> <ul style="list-style-type: none"> • el control de les poblacions de <i>Natrix maura</i> (veure projecte F07) • supervisar les accions antròpiques que les amenacen: els abocaments d'aigües de neteja de l'envasadora de Binifaldó al torrent dels Picarols i construcció d'una futura pista forestal d'accés a Alcanella des del Coll Pelat • informar mitjançant cartells sobre la presència de Ferrerets i que avís al Servei de Protecció d'Espècies en cas d'advertir la presència de serps (veure projecte de senyalització, F19) • informar a grups excursionistes dels efectes de la pràctica del barranquisme sobre aquests hàbitats 		
Execució Fons Ferreret/Voluntaris/personal del Servei d'Espècies		Seguiment DG de Biodiversitat, Servei d'Espècies i Fons Ferreret
Avaluació inicial del cost 2.000 €		
Any execució 2003-2004		

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Control de <i>Rana perezi</i> i <i>Natrix maura</i>		
Àrea: Conservació	Codi F07	
Programa: <u>Protecció d'espècies / Pla de Recuperació del Ferreret (<i>Alytes mulentensis</i>)</u>		Prioritat Alta
Objectiu conservar les espècies rares i amenaçades, promoure la colonització per les espècies en situació demogràfica desfavorable		
Descripció Controlar i reduir al màxim el nombre d'individus de <i>Rana perezi</i> que afecta a una població artificial de ferreret a un safareig de la finca. Aplicar mesures de control i caça del granot (trampes i captures d'adults) i la serp que posen en perill la supervivència dels ferrerets de la zona, optant per un mètode que causi les mínimes alteracions ecològiques.		
Execució Fons Ferreret/Voluntaris/personal del Servei d'Espècies	Seguiment DG de Biodiversitat, Servei d'Espècies i Fons Ferreret	
Avaluació inicial del cost Sense despesa inicial		
Any execució 2003 (i en seguiment)		

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Seguiment d'espècies en perill, rares i vulnerables		
Àrea: Conservació	Codi F08	
Programa: <u>Protecció d'espècies</u>		Prioritat Alta
Objectiu conservar espècies rares i amenaçades		
Descripció Una vegada realitzat l'inventari de biodiversitat de la finca i a partir de les llistes de catalogació de la UICN sobre espècies en perill, rares i vulnerables, dur a terme un seguiment i protecció d'aquestes espècies. Segons la llei 4/89, de Conservació dels espais naturals i de la flora i fauna silvestres, que exigeix la redacció d'un Pla de Recuperació de les espècies catalogades <<en perill d'extinció>>, a Ses Figueroles se dur a terme el Pla elaborat per al Ferreret (<i>Alytes muletensis</i>). Seguiment i protecció de les espècies catalogades al Catàleg Balear d'Espècies Vegetals Amenaçades, com ara les formacions de <i>Buxus balearica</i> (Boix)		
Execució Servei Protecció d'Espècies	Seguiment DG de Biodiversitat	
Avaluació inicial del cost 9.000 €		
Any execució 2003-2004		

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Declaració de M.U.P		
Àrea: Conservació	Codi SF09	
Programa:	Prioritat Alta	
Objectiu Assegurar la tutela i defensa jurídica de les finques.		
Descripció Dur a terme les actuacions administratives necessàries per a la declaració de Ses Figueroles com a Mont d'Utilitat Pública.		
Execució Servei de Protecció del Sòl i Gestió Forestal	Seguiment DG de Biodiversitat	
Avaluació inicial del cost Mitjans propis		
Any execució 2003		

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Atermenament i amollonament de la finca		
Àrea: Conservació	Codi F10	
Programa:	Prioritat Alta	
Objectiu Establir els límits reals i definitius de la finca		
Descripció Dur a terme les actuacions administratives necessàries per a fixar la superfície i límits de la finca. Posteriorment, actualitzar la cartografia específica i temàtica de la finca en funció de la delimitació definitiva.		
Execució DG de Biodiversitat	Seguiment DG de Biodiversitat	
Avaluació inicial del cost Mitjans propis		
Any execució 2003		

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Actuacions de correcció de l'erosió		
Àrea: Conservació	Codi F11	
Programa: <u>Bosc Autòcton</u>	Prioritat Mitjana	
Objectiu Conservació i restauració de murs i marjades, restablir els elements del patrimoni cultural seguint criteris tradicionals de construcció		
Descripció Recuperació de murs i marges i correcció dels esfondraments de la zona de les cases i del torrent: <ul style="list-style-type: none"> ▪ llit del torrent, que en el seu pas per devora les cases està canalitzat per dues parets realitzades de pedra en sec. ▪ marjades des de sa Rota d'Alt fins les cases, incloent les dels voltant de la casa que puguin presentar algun desperfectes (ja que han estat arreglades per TRAGSA (veure mapa núm. 10). ▪ antigues parets que separaven diferents sementers o tancats d'alzinar o pastures al fons de la vall. La reconstrucció d'aquests paraments hauran de seguir criteris de construcció tradicional de pedra en sec: que assegurin un llarga durada i una estètica integrada en la resta de parets seques.		
Execució IBANAT/Escola de margers	Seguiment DG Biodiversitat, SGF	
Avaluació inicial del cost Sense fixar €		
Any execució 2004-05		

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Declaració d'arbres singulars		
Àrea: Conservació	Codi: F12	
Programa: <u>Conservació d'espècies</u>	Prioritat Mitjana	
Objectiu protegir elements singulars de l'entorn natural		
Descripció Proposar la declaració d'arbre singular de: <ul style="list-style-type: none"> - Pi de Sa Mata o Pi del Vent, localitzat entre el coll de ses Figueroles i Sa Rota, per les seves dimensions, número de brancals i per tenir una mata que ha arrelar al seu tronc. - Proposta de declaració del lledoner del pati de les cases de Ses Figueroles. - Alzines del camí de Ses Figueroles a Alcanella. 		
Execució SGF	Seguiment DG de Biodiversitat	
Avaluació inicial del cost Mitjans propis		
Any execució 2004		

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Tancaments		
Àrea: Conservació	Codi F13	
Programa:	Prioritat Mitjana	
Objectiu eliminació de tancaments amb filferro en mal estat		
Descripció En l'actualitat els tancaments no compleixen cap funció i tenint en compte que un total de 880 m estan en molt mal estat, es proposa la retirada al complet de tota la malla metàl·lica. Veure mapa 10, d'actuacions i inversions realitzades a la finca.		
Execució Brigada de finques públiques d'IBANAT	Seguiment DG de Biodiversitat, SGF	
Avaluació inicial del cost Mitjans propis		
Any execució 2003-2004		

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Pla de conservació del voltor negre		
Àrea: Conservació	Codi F14	
Programa: <u>Protecció d'espècies</u>	Prioritat Baixa	
Objectiu Conservar les espècies rares i amenaçades		
Descripció Donar seguiment al Pla de conservació del voltor negre que es fonamenten en els cens d'individus i l'aportament d'aliment provinent del descastament de cabres.		
Execució Servei Protecció d'Espècies i IBANAT (personal protecció espècies)	Seguiment DG de Biodiversitat	
Avaluació inicial del cost Mitjans propis		
Any execució 2003-2004		

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Obtenció de llavors selectes		
Àrea: Conservació		Codi F15
Programa: <u>Bosc autòcton</u>		Prioritat Baixa
Objectiu destinar llavors selectes al banc de llavors del viver forestal		
Descripció Recollida de llavors d'espècies susceptibles de ser cultivades en viver per a posteriors repoblacions o usos forestals.		
Execució IBANAT/ personal de la CMA adscrit a les finques públiques		Seguiment DG Biodiversitat, SGF
Avaluació inicial del cost Sense despesa inicial		
Any execució 2005-06		

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Senyalització		
Àrea: Ús Públic	Codi F16	
Programa: <u>D'ús públic</u>	Prioritat Alta	
Objectiu Millorar la senyalització de la finca, establir un model únic i comú de senyalització de les finques públiques, regular els itineraris		
<p>Descripció</p> <p>La ubicació de les senyals a la finca es pot consultar al mapa núm. 8. Per a cada apartat s'indica entre parèntesi el nombre de senyals nous que es necessiten.</p> <p>Els aspectes de forma però no de contingut de les següents propostes, podrien estar supeditades a la futura aplicació d'un pla general de senyalització a les àrees naturals.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Reordenació de la senyalització de caça en funció dels límits que s'estableixin com a definitius del reglament de caça. ❖ Instal·lar senyal de lluita contra incendis ❖ Col·locar un cartell informatiu de benvinguda o <i>general de finques públiques</i> (1) a l'entrada de la finca, pel camí de Binibona. Aquest cartell tindrà inclourà la següent informació: <ul style="list-style-type: none"> ❖ límit de la finca pública ❖ nom de la finca ❖ lema tipus: "<i>la finca és de tots</i>" ❖ telèfons d'emergència i informació ❖ normativa d'ús i recomanacions ❖ menció al programa LIFE i Pla de Recuperació del Ferreret ❖ Instal·lar un cartell indicatiu d'entrada a Finca Pública a l'accés per Alcanella (1): indicant que és finca pública i amb el nom a continuació ❖ A les cases de possessió: <ul style="list-style-type: none"> ❖ Plafons explicatius del programa LIFE i Pla de Recuperació del Ferreret i amb l'ànim de conservació de la finca. Informació sobre els principals depredadors del ferreret i demanda d'avís en cas de presència (telèfon o servei de contacte) (1). Consultar F07. ❖ uns senyals específics per a la <i>interpretació del medi</i>, que ha de contenir informació sobre els elements etnològics i actuacions humanes sobre la vall. (1) ❖ Cartell específic per a les prohibicions i recomanacions d'ús de l'aljub de la casa: no embrutar i indicació d'aigua potable i ús racional (1) ❖ Indicació de refugi de fortuna a les seves instal·lacions amb unes breus normes d'ús ❖ A la localitat natural (torrent) amb poblacions de ferreret, ubicar un cartell que indiqui la presència d'aquest endemisme i recomanació d'avís al Servei de Protecció d'Espècies de la Conselleria de Medi Ambient en cas d'advertir la presència de serps a la zona (1) 		
Execució IBANAT / personal de la CMA adscrit a finques públiques	Seguiment DG de Biodiversitat en coordinació amb la DG de Mobilitat i EA	
Avaluació inicial del cost 12.000 €		
Any execució 2003-2004		

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Pàgina Web		
Àrea: Ús Públic	Codi F17	
Programa: <u>D'ús públic</u>	Prioritat Mitjana	
Objectiu: donar a conèixer les finques públiques a través de la xarxa		
Descripció Crear des de la pàgina web oficial de la Conselleria de Medi Ambient un enllaç cap a una pàgina específica per a finques públiques del Govern de les Illes Balears. La informació que hi apareixeria seria referent a: <ul style="list-style-type: none"> - introducció històrica i geogràfica - característiques naturals, paisatgístiques i patrimonials - cartografia, recull fotogràfic, itineraris recomanats - normes d'ús i recomanacions - equipaments (AARR, ZACs i refugis). Indicacions per a realitzar reserves. - consultes per participar en activitats de voluntariat - enllaços amb ONG que hi col·laboren. 		
Execució DG de Biodiversitat / empresa privada	Seguiment DG de Biodiversitat/	
Avaluació inicial del cost 3.000 €		
Any execució 2004		

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Projectes voluntariat, educació ambiental i investigació		
Àrea: Ús públic		Codi F18
Programa: <u>D'ús públic</u>		Prioritat Mitjana
<p>Objectiu fomentar i facilitar la participació en les tasques de gestió i conservació de la finca, Mostrar als visitants els valors naturals i culturals de la finca, potenciar els estudis i les investigacions científiques i socioculturals</p>		
<p>Descripció Creació d'un programa de Voluntariat, coordinant les tasques per tal d'assegurar pels propis voluntaris com als usuaris de la finca una periodicitat i una oferta d'activitats. Convidar a participar de forma voluntària en les tasques concretes de conservació i/o d'ús públic, com és el cas dels voluntaris d'Amics del Ferreret. Oferir als visitants en general i usuaris del refugi informació sobre els elements etnològics i actuacions humanes sobre la vall, així com la protecció i conservació del Ferreret (<i>Alytes muletensis</i>). S'articularien aquestes propostes mitjançant també plafons permanents ubicats a la casa de Ses Figueroles (veure projecte F16) Potenciar els estudis i les investigacions científiques i socioculturals entre les institucions competents.</p>		
Execució IBANAT/DG de Biodiversitat/Voluntaris		Seguiment DG de Biodiversitat/DG d'Educació Ambiental i Mobilitat
Avaluació inicial del cost Mitjans propis €		
Any execució 2003-4		

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Recull documental i bibliogràfic de finca de Ses Figueroles		
Àrea: Recerca		Codi F19
Programa: _		Prioritat Alta
Objectiu Compilar i arxivar la part de la documentació i referències bibliogràfiques de Ses Figueroles		
Descripció La documentació bàsica consistirà en: <ul style="list-style-type: none"> - aquest Document de Gestió - publicacions al BOIB que afectin a Ses Figueroles - atermenament "apeo" de límits, mapa cartogràfic digital i en paper amb la delimitació - Document de compra-venda, estudis de valoració previs a l'adquisició de la finca - Memòria anual i breu de les actuacions dutes a terme a la finca, per part d'empreses externes o IBANAT - Recull de referències d'ubicació de documents, recull fotogràfic i cartogràfic, d'investigació relacionades amb Ses Figueroles - Altres documents que aportin informació sobre la finca i que es considerin d'interès 		
Execució personal DG de Biodiversitat		Seguiment DG de Biodiversitat
Avaluació inicial del cost mitjans propis		
Any execució 2003		

Document de gestió de Ses Figueroles		Fitxa de projecte
Títol: Elaboració d'un Pla de seguretat		
Àrea: Seguretat		Codi F20
Programa: <u>Programa de seguretat</u>		Prioritat Alta
Objectiu Establir unes mesures de seguretat per als usuaris / responsabilitat civil		
Descripció Elaborar un document que determini les responsabilitats de l'Administració i de l'usuari en cas d'accident o situació d'emergència. Preveure qualsevol eventualitat i estudiar, en cada cas, quin és el procediment més adequat que s'ha de seguir i qui n'és el responsable.		
Execució --		Seguiment Servei Jurídic de la Conselleria de Medi Ambient
Avaluació inicial del cost Mitjans propis		
Any execució 2003		

ANNEX IX: FOTOGRÀFIC

Les fotografies incloses en l'annex són les que el text del document i la fitxa assenyalen. La resta es poden trobar a l'arxiu fotogràfic. Els autors són Irene Moya, Bel Mozo i Pere Bover

ANNEX X: CARTOGRÀFIC

- Mapa 1: mapa topogràfic
- Mapa 2: mapa de límits
- Mapa 3: mapa hidrològic
- Mapa 4: mapa de vegetació
- Mapa 5: mapa de punts i àrees d'interès científic
- Mapa 6: mapa de cobertura arbòria
- Mapa 7: mapa de patrimoni històric i etnològic
- Mapa 8: mapa de senyalització, viari intern i accessos
- Mapa 9: mapa d'infraestructures
- Mapa 10: mapa d'actuacions i inversions realitzades
- Mapa 11: mapa de zonificació